НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА

Україна

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА, НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ, ДЕРЖАВНІСТЬ

2021
34

ЛЬВІВ 2021

УДК [94:902:8](477)(082)
У 45

Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2021. Вип. 34. 438 с.

Збірник об'єднує студії з історії, мовознавства та літературознавства.

Статті історичного блоку розкривають актуальні проблеми становлення і розвитку України, містять розвідки про відомих людей та їхнє значення у формуванні державності.

Мовознавчі студії репрезентують аналіз лінгвістичних явищ за матеріалами пам'яток XVI–XVIII ст. і за діалектними джерелами, а також висвітлюють проблеми ономастики.

Дослідження з літературознавства зосереджені довкола аналізу творів Б. І. Антонича, А. Кокотюхи та ін.

Традиційно збірник містить рубрику «Огляди та рецензії».

Ukraine: Cultural Heritage, National Consciousness, Statehood / Ed. Ihor Soliar; NAS of Ukraine, I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies. Lviv, 2021. Vol. 34. 438 p.

The collection unites studies in history, linguistics, and literary studies.

Articles of the historical section reveal current issues of Ukraine's and development and contain research about famous people and their importance in forming Ukrainian statehood.

Linguistic studies represent the analysis of linguistic phenomena based on the materials of the 16th and18th centuries and dialect sources, and highlight the problems of onomastics.

Research in literary studies focuses on the analysis of works by B. I. Antonych, A. Kokotiukha and others.

Traditionally, the collection contains a section «Reviews».

«Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність» – фахове видання категорії «Б» зі спеціальностей 032 «Історія та археологія» та 035 «Філологія» (наказ МОН України № 886 від 2.07.2020 р.)

Рекомендувала до друку вчена рада
Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
(протокол № 9 від 28.12.2021 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Соляр Ігор Ярославович, д-р іст. наук, проф. (Україна)

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА
Романюк Михайло Васильович, канд. іст. наук (Україна)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
Акіллі Алессандро (Achilli Alessandro), д-р філос. (Австралія)
Борчук Степан Миколайович, д-р іст. наук, проф. (Україна)
Газдаг Вільмош (Gazdag Vilmoš), д-р філос., доц. (Україна)
Даниленко Андрій (Danylenko Andriy), д-р філос., проф. (США)
Золтан Андраш (Zoltán András), д-р філол. наук, проф. (Угорщина)
Литвин Микола Романович, д-р іст. наук, проф. (Україна)
Мозер Міхаель (Moser Michael), д-р габіліт., проф. (Австрія)
Муравський Олег Іванович, канд. іст. наук, ст. наук. сп. (Україна)
Надрага Марта Степанівна, канд. іст. наук, ст. досл. (Україна)
Пастух Тарас Васильович, д-р філол. наук, доц. (Україна)
Рембішевська Дорота Кристина (Rembiszewska Dorota Krystyna), д-р габіліт., проф. (Польща)
Ситник Олександр Степанович, д-р іст. наук, проф. (Україна)
Ястремська Тетяна Олександрівна, д-р філол. наук, ст. наук. сп. (Україна)

ISSN 2223-1196 © Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2021

УДК: 81’282(=16)(477.87)
DOI: 10.33402/ukr.2021-34-290-317

Вільмош ГАЗДАГ
доктор філософії у галузі мовознавства, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9331-2307
e-mail: gazdag.vilmos@kmf.org.ua

ТЕМАТИЧНІ ГРУПИ СХІДНОСЛОВ’ЯНСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В УГОРСЬКИХ ГОВІРКАХ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Відзначено, що закарпатські угорські говори ще до набуття чинності Тріанонського мирного договору слугували кордонами угорської мовної території, на якій проживали кілька народів, що перебували в повсякденних зв’язках і впливали один на одного як на культурному, так і мовному рівнях, – двомовність на Закарпатті стала поширеним явищем. Встановлено, що внаслідок Тріанонського мирного договору в новій державі представники угорської національності перетворились на національну меншину.

Звернено увагу на те, що відповідно до ситуацій національних меншин угорці для ведення щоденної комунікації, окрім рідної, використовують й інші мови. Встановлено, що вони вживають українську або ж російську мови, елементи яких своєрідно впливають на рідну – угорську мову. Досліджено, що українські та російські запозичення вплелися в звукову систему угорської мови, а окремі слова українського або ж російського походження увійшли в сферу комунікації угорською мовою так щільно, що вони вже непомітні для учасників мовлення. Виявлено, що російські та українські запозичення наявні в усіх сферах функціонування угорської мови на Закарпатті, у цілому кількість цих запозичень, незалежно від сфер їх вживання, налічується в кілька сотень.

Наголошено на тому, що вивчення слов’янського впливу на угорську мову активно розпочалося ще в 1800-х роках, натомість дослідження регіональних діалектів, зокрема й закарпатських угорських говірок, дещо припізнилося в часі. До того ж констатовано, що після підписання Тріанонського мирного договору регіональні мовні території (окраїнні діалекти), які раніше майже не вивчалися, опинилися по інший бік державного кордону, що ще більше ускладнило появу досліджень у цьому напрямку. Тож зазначено, що завдання вивчати закарпатські угорські говірки через труднощі із закордонними дослідженнями для лінгвістів Угорщини лягло на плечі місцевих науковців.

Через дослідження говірок угорської мови Берегівського р-ну Закарпатської обл. та їх сфер вживання представлено тематичні групи лексичних елементів російської та української мов, які укорінилися в говірках внаслідок двомовності.

Після ознайомлення з демографічною ситуацією та територіальними особливостями Закарпаття представлено методи дослідження, які використано при зборі словесного матеріалу, а також подано словникову базу, що містить 581 запозичене слово, віднесене до різних тематичних груп.

Констатовано, що для закарпатських угорських говорів питомі ті сфери використання російських та українських запозичень, де спостерігається домінування державної мови. Однак акцентовано, що вживання лексичних запозичень присутні і в щоденному мовленні угорців Закарпаття.

Ключові слова: Закарпаття, Берегівський район, угорська мова, міжмовні контакти, лексичні запозичення, східнослов'янські елементи.

Мовна ситуація угорської меншини Закарпаття. На Закарпатті впродовж багатьох віків перебувають у тісних зв'язках різні говірки одного діалекту, діалекти однієї мови й різні мови (українська, угорська, російська, румунська, словацька, німецька та ін.), тобто територія області – своєрідна лабораторія для вивчення інтерференції, бо в регіоні існують усі типи і види мовних контактів та білінгвізму[1]. Основні типи двомовності – угорсько-російський, угорсько-український, українсько-угорський.

Проте запозичення слів не може автоматично примикати до мови реципієнта – воно нерозривно пов'язане з її активним впливом на те, що він запозичує із зовнішнього джерела, тобто з перетворенням, переробкою запозиченого слова, насамперед у фонетичному відношенні, та додання йому його граматичного оформлення за законами граматики[2]. Найбільшому впливу мова піддається при контактуванні із близькоспорідненою. Коли ж мови характеризуються глибокими структурними та генеалогічними відмінностями, то можливість впливати одна на одну значно менша[3]. Українська й угорська не є близькоспорідненими, але впродовж століть українські лексеми постійно потрапляли в мовлення закарпатських угорців, і навпаки – угорська впливала на закарпатські українські говори[4]. Контактування останніх відбивається в лексиці, що стосується найрізноманітніших форм суспільного життя народів, їхньої матеріальної та духовної культури[5].

Упродовж тисячоліття регіон належав до Угорського королівства, угорська мова функціювала як державна[6]. У XX ст. мовна ситуація на Закарпатті змінилася[7]. Після Першої світової війни в результаті підписання Тріанонського мирного договору угорська тут втратила свої функції і набула статусу мови національної

---

[1] Ладченко М. М. Особливості просодії українського речення у реалізації закарпатських українців. *Українська мова на Закарпатті у минулому і сьогодні: матеріали науково-практичної конференції* (Ужгород, 5–6 травня 1992 р.). Ужгород, 1992. С. 207.

[2] Лизанец П. М. Украинско-венгерские межязыковые (междиалектные) связи. *Hungarian Studies / Journal of the International Association of Hungarian Studies* 3/1–2. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1987. С. 1–16.

[3] Барань Є., Черничко С. Дослідження українсько-угорських міжмовних контактів у Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II. *Acta Beregsasiensis. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve.* 2009. VIII. évfolyam. 1. kötet. С. 95.

[4] Барань Є. Лексичні гунгаризми у творах українських письменників Закарпаття. *Українська мова.* 2009. № 2. С. 56–69.

[5] Путрашик В. Іншомовні запозичення в лексиці гірського рельєфу українських говорів Карпат. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Філологія.* Ужгород, 2008. Вип. 18. С. 81.

[6] Про це див.: Csernicskó I. *Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867–2010)*. Budapest: Gondolat kiadó, 2013. 576 p.

[7] Zoltán A. Szavak, szólások, szövegek. *Nyelvészeti és filológiai tanulmányok*. Budapest, 2005. 274 p.

меншини[8]. У 1944–1950 рр. здійснено радянізацію Закарпаття. У Радянському Союзі теоретично всі національності й мови були рівними, проте російська як міжнаціонального спілкування посідала панівне становище і на те були вагомі політичні, економічні та ідеологічні причини[9]. У всіх школах запровадили її викладання. Так, питання про розвиток термінології літературних мов безпосередньо стосується питань про роль російської у розвитку інших мов народів країни, про місце російських лексичних запозичень у їхньому словниковому складі. Так, у мовах національних меншин запозичені з російської і її посередництвом тисячі слів та термінів із найрізноманітніших сфер суспільного життя[10].

Відповідно до ситуацій національних меншин, угорці для ведення щоденного спілкування, окрім рідної, використовують й інші мови. Найчастіше – українську або ж російську[11], елементи яких своєрідно вплинули на рідну угорську, вплелися в її звукову систему, а окремі слова українського або ж російського походження увійшли до сфери спілкування угорською так щільно, що вже непомітні для учасників мовлення. Ці слова інколи навіть витісняють угорську лексику з рідної (угорської) мови[12]. Крім цього, українська – обов'язковий предмет вивчення в усіх навчальних закладах країни. Її студіюють не тільки у школах з українською мовою навчання, а й у тих, де вишкіл здійснюється іншими[13].

Методи дослідження. Збір східнослов'янських лексичних елементів – кількарівневий процес, який, окрім опрацювання звукових матеріалів, розповсюдився на використання запозичених мовних елементів у друкованих та електронних засобах масової інформації (ЗМІ), белетристичних творах, Інтернет-джерелах, а також на спостерігання за членами комунікаційних актів. Достовірність даних про вживання і знання зафіксованих слів-запозичень перевірено під час проведеного анкетування, дані якого оброблені у формі карт.

Аналіз живорозмовної мови. Збір укорінених у говірках угорської мови Берегівщини слов'янських лексичних елементів відбувався через опрацювання 150 діалогів (приблизно 86-годинного звукозапису), зафіксованих у 35 угорських населених пунктах Берегівського р-ну Закарпатської обл.

Аналіз мови ЗМІ. Для проведення дослідження довелося застосувати часово-просторову диференціацію. Звернено увагу на угорськомовну друкарську продукцію 2000-х років. Однак із погляду наукової праці дослідити таку кількість видань було б надскладним завданням. У зв'язку з цим досліджувану сферу довелося звузити. У ході аналізу увагу акцентовано на виданнях єдиного району Закарпаття з більшістю угорського населення – Берегівського. Тутешні угорськомовні мешканці,

---

[8] Lanstyák I., Szabómihály G. *Magyar nyelvhasználat – iskola Kétnyelvűség*. Pozsony: Kalligram, 1997. C. 6.

[9] Мельник С., Черничко С. *Етнічне та мовне розмаїття України*. Аналітичний огляд ситуації. ПоліПрінт, Ужгород 2010. 164 с.

[10] Исаев М. И. Этнолингвистические проблемы в СССР и на постсоветском пространстве. *Вопросы языкознания.* 2002. № 6. Ноябрь–декабрь. С. 114.

[11] *Hiába repülsz te akárhová*… Segédkönyv a kárpátaljai magyar nyelvjárások tanulmányozásához / szerk.: I. Csernicskó, A. Márku. Ungvár: PoliPrint, 2007. p. 14.

[12] Детальніше див.: *Nyelvek, emberek, helyzetek*. A magyar, ukrán és orosz nyelv használata a kárpátaljai magyar közösségben / ed. I. Csernicskó. Ungvár: PoliPrint Kft, 2010. 136 p.

[13] Анафієва Е. Проблеми двомовності і багатомовності в умовах нової мовної ситуації. *Наукові записки, серія: філологічні науки:* зб. наук. праць. Кіровоград, 2010. Вип. 89 (2). С. 135.

читають усього п'ять газет, не беручи до уваги релігійних видань: «*Kárpáti Igaz Szó*», поширену по всій країні; «*Kárpátalja*» та «*KárpátInfo*» – по області; районну «*Beregi Hírlap*»; міську «*Beregszász*», поширену по району. За поданим списком видань можна стверджувати, що дослідження представляє правдиву картину всього Закарпаття, незважаючи на проведений відбір.

Аналіз художньої літератури. Під час дослідження метою було провести спостереження над явищами інтерференції у творах сучасної угорської літератури Закарпаття: на основі праць угорських письменників Закарпаття (Кароль Болло Д. (Balla D. Károly); Ласло Болло (Balla László); Густав Барта (Bartha Gusztáv); Золтан Дьєрке (Györke Zoltán); Вільмош Ковач (Kovács Vilmos); Сільвія Курмоі-Раті (Kurmai-Ráti Szilvia); Золтан Міхай Нодь (Nagy Zoltán Mihály); Марія Пенцковфер (Пуньков) (Penckóferné Punykó Mária); Ласло Варі Фабіан (Vári Fábián László); Каталін Венраух (Weinrauch Katalin)) зроблено спробу представити основні риси впливу слов'янських мовних елементів на закарпатські говори угорської мови. До аналізованих літературних творів явно не вписується роман Вільмоша Ковача (Kovács Vilmos) «Holnap is élünk» («Завтра житимемо також»), який побачив світ 1965 р. Водночас, якщо взяти до уваги той факт, що незабаром після появи радянська влада заборонила його, а також те, що він зрештою став відомим загалу лише у 90-х роках минулого століття, на нього неодмінно потрібно звернути увагу. Надалі планую коротко представити деякі твори та їхніх авторів. Окрім цього, до списку досліджених потрапив і документальний роман Міклоша Зелея (Zelei Miklós) «A kettézárt falu» («Село навпіл»), у якому мовиться про історичну долю угорців Закарпаття, зокрема події XX ст. на прикладі с. Малі та Великі Селменці й сусідніх населених пунктів крізь призму спогадів місцевих жителів або тих, хто колись тут проживав, а також архівних матеріалів.

Аналіз інтернет-комунікації. Інтернет і можливості, які він надає, відіграють значну роль у житті людини. У зв'язку з цим уважав за потрібне провести аналіз комунікативних процесів, що реалізуються у всесвітній павутині.

Односторонній аналіз соціальної мережі «Фейсбук» показав, що слова-запозичення трапляються частіше в різних, здебільша створених із комерційною метою, спільнотах на шкалт «Куплю–продам», ніж у постах користувачів та їхніх коментаторів. Як і у випадку зі словами-запозиченнями, у цих спільнотах наявні переважно іменники, що цілко природно, адже людина купити чи продати зазвичай може конкретні речі/предмети.

Спостереження. Окрім названих методів, для збору матеріалів застосовано й спостереження. Почалося все з дорожньо-транспортної пригоди (ДТП), у яку я потрапив наприкінці 2012 р., як наслідок, близько двох тижнів довелося користуватися послугами травматологічного відділення Берегівської районної лікарні. Я не міг не звертати уваги на мовні явища, а точніше на вживання запозичених зі слов'янських мов слів. За 8 днів вдалося скласти список, що містив 64 слова. Дослідження тривають і сьогодні, щоправда не так інтенсивно. З погляду місця збору речень-прикладів, їх можна умовно поділити на чотири групи: 1) зафіксовані в населеному пункті, де проживаю, – с. Запсонь; 2) під час поїздок в електричці за маршрутом «Запсонь–Берегове»; 3) під час автобусних поїздок за маршрутом «Запсонь–Берегове»; 4) у м. Берегові. Варто зазначити, що через неуважність та лінощі вдалося занотувати лише частину речень, у яких містилися слова-запозичення.

Водночас за 5 років збору матеріалу в такий спосіб вдалося зафіксувати близько 150 таких.

Тематична класифікація слов'янізмів. Окремі праці присвячені тематичній класифікації слов'янізмів. Більшість мовознавців вважає, що завдяки такому групуванню чіткіше можна окреслити мовні території, які піддалися впливу слов'янізмів.

У праці «Життєпис угорської мови» Гейза Барці (Gejza Bárczi) вкорінені в період між здобуттям батьківщини угорцями та Битві при Могачі слов'янські запозичення ділить на 17 тематичних груп[14]. Іштван Ковтюк у дисертації 247 лексичних елементів відносить до 21 тематичної групи[15]. Шандор Рот[16] у праці «Угорсько-український мовний взаємовплив» запозичення, які вкорінилися внаслідок давньоугорсько-давньоруських міжмовних контактів, ділить на 7 тематичних груп. Російськомовні елементи, що вкрапилися у національні мови в часи радянської епохи, М. Ісаєв класифікував у 8 тематичних груп[17]. А І. Ковтюк радянізми, що ввійшли до ужанського угорського говору, відніс до 6 груп[18].

Відтак групування іншомовних елементів за тематичною класифікацією ненове. Однак деякі відрізняються один від одного. Це пояснюється тим, що й елементи, введені до каталогу, різняться між собою.

Порівнюючи подані класифікації та створивши нові групи, досліджені слов'янізми виокремлено у 26 тематичних груп:

МАТЕРІАЛИ: ***antifríz*** 'водні розчини деяких речовин, що не замерзають' < укр., рос. *антифриз*, пор. уг.[19] *fagyálló (folyadék)*; ***belizna*** 'побутовий відбілювальний засіб на основі гіпохлориту натрію' < рос. *белизна*, пор. уг. *fehérítőszer*; ***csuhon*** 'сплав заліза з вуглецем' < рос. *чугун*, пор. уг. *öntöttvas*; ***diklofosz*** 'фосфорорганічна сполука, інсектицид широкого спектра застосування' < укр., рос. *дихлофос*, пор. уг. 1. *diklórfosz*; 2. *légyméreg*, *rovarirtó*; ***gruntovka*** 'перший нижній шар фарби на полотні картини, на предметі, що є основою, на яку наносять інші фарби при малюванні або фарбуванні' < укр., рос. *грунтовка*, пор. уг. *alapozó*; ***herbicid*** 'хімічна речовина для боротьби з бур'янами' < укр. *гербіцид*, рос. *гербицид*, пор. уг. *gyomírtószer*; ***himikália*** 'хімічні реактиви й препарати, а також хімічні вироби' < укр. *множ. хімікалії*, рос. *множ. химикалии*, пор. уг. *vegyszerek*; *kemikáliák*; ***koncentrát*** 'корм для худоби, що містить у собі багато поживних речовин (зерно, висівки борошна тощо)' < укр., рос. *концентрат*, пор. уг. *koncentrátum; sűrítmény*; ***nyerzsavejka*** 'неіржавна сталь' < рос. *нержавейка*, пор. уг. *rozsdamentes acél*; ***odekolon*** 'спирто-водяний розчин запашних ефірних масел, що є парфюмерним, гігієнічним та освіжувальним засобом' < укр., рос. *одеколон*, пор. уг. *kölni (víz)*; ***pasztelin*** 'в'язка маса для ліплення, виготовлена з глини, воску, жирів та різних барвників' < укр. *пластилін*; рос. *пластилин*, пор. уг. *gyurma*; ***szoljárka*** 'продукт перегонки нафти, який використовують як паливо для

[14] Bárczi G. *A magyar nyelv életrajza*. Budapest: Gondolat, 1963; 2-ге вид. Budapest, Custos Kiadó, 1996. 462 p.

[15] Ковтюк И. Украинские заимствования в ужанском венгерском говоре / под ред. и предисл. А. Золтана. Ниредьхаза, 2007. 340 с.

[16] Rot S. Magyar-ukrán nyelvi kölcsönhatás. *Nyelvünk a Duna-tájon* / szerk. J. Balázs. Budapest: Tankönyvkiadó, 1989. С. 357–364.

[17] Исаев М. И. Этнолингвистические проблемы в СССР… С. 114.

[18] Ковтюк И. Украинские заимствования в ужанском венгерском говоре… С. 95–96.

[19] [уг. = угорське стандартне].

дизелів, мастило для легких механізмів і т. ін.' < укр., рос. *розм. солярка*, пор. уг. 1. *gázolaj*; 2. *üzemanyag*; ***szpirt*** 'горюча, багата на алкоголь рідина, яку одержують перегонкою деяких продуктів, багатих на цукор і крохмаль' < укр., рос. *спирт*, пор. уг. *szesz, alkohol*; ***topliva*** 'горючі природні або штучні тверді, рідкі або газоподібні речовини, які при спалюванні слугують джерелом теплової енергії' < укр., рос. *топливо*, 1. *fűtőanyag*; 2. *üzemanyag*; ***zeljonka*** 'розчин брильянтового зеленого в етиловому спирті (лат. solutio viridis nitentis spirituosa) використовується як антисептик' < рос. *зелёнка*, пор. уг. *zöld tinktúra, zöldike*.

ДОКУМЕНТИ: ***akt*** 1. 'офіційний документ', 2. 'протокол, запис про який-небудь факт' < укр., рос. *акт*, пор. уг. 1. *okirat*, 2. *jegyzőkönyv*; ***anketa*** 'бланк установленої форми для запису в ньому певних біографічних та інших відомостей' < укр., рос. *анкета,* пор. уг. 1. *kérdőív*; 2. *űrlap*; ***atesztát*** 'свідоцтво про закінчення навчального закладу' < укр. *атестат*; рос. *аттестат*, пор. уг. (érettségi) bizonyítvány; igazolás; ***autobiográfia*** 'опис свого життя' < укр. *автобіографія*, рос. *автобиография*, пор. уг. *önéletrajz*; ***bilet*** 'паперова або картонна картка певної форми з відповідним написом, що дає право користуватися чим-небудь, входити куди-небудь, брати участь у чомусь і т. ін.' < укр. *білет*, рос. *билет*, пор. уг. 1. *menetjegy*; 2. *belépő*; ***blánki*** 'друкована стандартна форма якогось документа, що заповнюється окремо конкретними даними' < укр., рос. *бланк*, пор. уг. *nyomtatvány*, *űrlap*; ***bolnicsnij*** 'листок непрацездатності' < рос. *больничный лист*, пор. уг. а *keresőképtelenségre vonatkozó orvosi igazolás*; ***diplom*** 'документ про вищу або середню спеціальну освіту, а також про присудження якого-небудь звання, надання вченого ступеня і т. ін.' < укр., рос. *диплом*, пор. уг. *diploma*, *oklevél*; ***dodátok*** 'те, що додається, служить доповненням до чого-небудь' < укр. *додаток*, пор. уг. *melléklet*; ***dohovor*** 'взаємне зобов'язання, письмова або усна угода про права та обов'язки між державами, установами, підприємствами та окремими особами' < рос. *договор*, пор. уг. 1. *szerződés*; 2. *egyezmény*; ***dokument*** 'письмове свідоцтво, що офіційно підтверджує особу' < укр., рос. *документ*, пор. уг. *okmány*; *okirat*; ***doverenoszty*** 'документ, що дає кому-небудь право діяти від імені особи, яка видала його' < рос. *доверенность*, пор. уг. *meghatalmazás*; ***dovidka*** 'документ з короткими відомостями про кого-, що-небудь' < укр. *довідка*, пор. уг. 1. *igazolás*; 2. *jelentés, tájékoztatás*; ***grafik*** 'план роботи з точними показниками норм і часу її виконання' < укр. *графік*, рос. *график*, пор. уг. *menetrend*; *ütemterv*; ***gramota*** 'документ, яким нагороджують за успіхи в якій-небудь справі' < укр., рос. *грамота*, пор. уг. *oklevél*; ***harakterisztika*** 'опис, визначення істотних, характерних особливостей, ознак кого-, чого-небудь' < укр., рос. *характеристика*, пор. уг. 1. *jellemrajz*; 2. *jellemzés, minősítés*; ***kalendár*** 'спосіб лічення днів у році' < укр., рос. *календар*, пор. уг. *naptár*; ***kartocska*** 'невеликий чотирикутний аркуш твердого паперу для записування або із записом на ньому різних відомостей (переважно як одиниця картотеки)' < рос. *карточка*, пор. уг. 1. *kis lap, kártyácska*; 2. *személyi lap*; ***kvitáncia*** 'офіційна розписка встановленої форми про прийняття грошей, документів, цінностей і т. ін.' < укр. *квитанція*; рос. *квитанция*, пор. уг. 1. *nyugta*; 2. *elismervény*; ***kvitok*** 'документ, особове посвідчення про належність до організації, товариства, установи тощо' < укр. *квиток*, пор. уг. *[diák] igazolvány; jegy*; ***nákáz*** 'офіційний документ, в якому викладається розпорядження, постанова і т. ін. військового начальника, керівника установи, підприємства, організації і т. ін.' < укр., рос. *наказ*, пор. уг. *utasítás*; *rendelkezés*;

náprávlenyie ‘документ про призначення на роботу’ < рос. *направление*, пор. уг. *(kórházi) beutaló*; ***nárjád*** ‘завдання, розпорядження про виконання якої-небудь роботи’ < укр., рос. *наряд*, пор. уг. 1. *munkalap szerint végzendő munka*; 2. *parancs*, *rendelkezés*; ***otpiszka*** ‘письмова відповідь, у якій обминається головне, суть справи’ < рос. *отписка*, пор. уг. *formális [semmitmondó] válaszlevél*; ***paszport*** ‘документ встановленого зразка, що посвідчує особу власника, його громадянство’ < укр., рос. *паспорт*, пор. уг. *személyigazolvány*; ***plán*** ‘задум, проєкт, що передбачають хід, розвиток чого-небудь; текст, документ із викладом такого задуму, проєкту’ < укр., рос. *план*, пор. уг. *terv, tervezet*; ***potyóka*** ‘1. листок, на якому записується маршрут і завдання для водіїв транспорту; 2. офіційне посвідчення, що видається особі, яку направляють куди-небудь’ < рос. *путёвка*, пор. уг. 1. *menetlevél*; 2. *beutaló [üdülőhelyre]*; ***práva*** ‘документ, що посвідчує право фізичної особи на керування транспортним засобом’ < *права* → укр. *права водія*; рос. *права водителя*, пор. уг. *gépjárművezetői jogosítvány*; ***propuszk*** ‘документ, який засвідчує дозвіл на право входу, в’їзду куди-небудь, проходу, проїзду через щось’ < укр., рос. *пропуск*, пор. уг. *belépési engedély*; ***protokol*** ‘документ, який засвідчує певний факт, подію і т. ін.’ < укр., рос. *протокол*, пор. уг. *jegyzőkönyv*; ***ráport*** ‘усне або письмове офіційне повідомлення про що-небудь вищій інстанції, керівництву’ < укр., рос. *рапорт*, пор. уг. *jelentés [tétel]*; ***szertifikát*** ‘документ, що засвідчує склад, якість продукції, а також сортність, асортимент тощо’ < укр. *сертифікат*, рос. *сертификат*, пор. уг. *bizonyítvány; igazolás, tanúsítvány*; ***szprávka*** ‘документ з короткими відомостями про кого-, що-небудь’ < рос. *справка*, пор. уг. 1. *igazolás*; 2. *tudakozódás, érdeklődés*; ***techpaszport*** ‘документ, який містить відомості про основні технічні характеристики транспортного засобу, ідентифікаційні дані основних агрегатів, відомості про власника, постановлення на облік та зняття з обліку’ < укр., рос. *техпаспорт*, пор. уг. *műszaki igazolvány*; ***ukáz*** ‘постанова, розпорядження найвищого органу влади або глави держави, що має силу закону’ < укр., рос. *указ*, пор. уг. *rendelet*; *parancs*; ***védomoszty*** ‘зроблений за встановленою формою список яких-небудь цифрових або інших даних’ < рос. *ведомость*, пор. уг. *különböző adatok (pl. munkanapok, jövedelem) feltüntetésére szolgáló lista*; ***vizitka*** ‘картка з прізвищем, ім’ям та по батькові, іноді з адресою її власника для вручення під час знайомства або візиту’ < укр. *візитка* → *візитна картка,* рос. *визитка* → *визитная карточка*, пор. уг. *névjegykártya*; ***zájává*** ‘письмове прохання, оформлене за певним зразком, що подається на ім’я офіційної особи або до установи чи організації’ < укр. *заява*, пор. уг. *kérvény, folyamodvány*; ***zsáloba*** ‘офіційна заява, скарга на кого-, що-небудь з приводу неправильних або незаконних дій’ < рос. *жалоба*, пор. уг. *panasz*.

ПОСУД ТА ЙОГО ДЕТАЛІ: ***bakál*** ‘шкляна або кришталева посудина для вина, схожа на чарку, але більша’ < укр., рос. *бокал*, пор. уг. *söröspohár*; ***bánki/a*** ‘скляна, металева і т. ін. посудина переважно циліндричної форми’ < укр., рос. *банка*, пор. уг. 1. *(befőttes)üveg*, 2. *palack*; ***bástya*** ‘висока і вузька споруда багатогранної або круглої форми, що будується окремо або становить частину будівлі’ < укр. *башта*, пор. уг. *(víz)torony*; ***butilka*** ‘ємність для довготривалого зберігання рідини’ < рос. *бутылка*, пор. уг. *palack*; *üveg*; ***csájnik*** ‘посудина з ручкою та носиком, у якій заварюють чай або кип’ятять воду’ < укр., рос. *чайник*, пор. уг. *teáskanna*; ***cserpák*** ‘невелика посудина (переважно з довгою ручкою) для черпання чого-небудь’ < укр., рос. *черпак*, пор. уг. *merítőedény*; ***kanisztra*** ‘металевий або

синтетичний (переважно чотирикутний) бак із герметичною кришкою для різних видів рідини' < укр. *каністра*, рос. *канистра*, пор. уг. *tartály*; ***korobka*** 'невелике вмістище різної форми з картону, пластмаси, фанери тощо, звичайно з кришкою' < укр., рос. *коробка*; пор. уг. *doboz*, *tojástartó*; ***kriska*** 'верхня частина предмета, якою затуляють у ньому отвір; покришка, накривка' < укр. *кришка*; рос. *крышка*, пор. уг. *fedő (az üvegedényen)*; ***kruzska*** 'посуд для зберігання і вживання холодних або гарячих напоїв' < рос. *кружка*, пор. уг. *korsó*, *bögre*.

МЕДИЦИНА: ***analiz*** 'визначення складу і властивостей якої-небудь речовини, дослідження їх' < укр. *аналіз*; рос. *анализ*, пор. уг. *vegyelemzés*; *vérvizsgálat*; ***aptecska*** 'набір ліків для надання першої допомоги хворому або для домашнього лікування' < укр., рос. розм. *аптечка*, пор. уг. *elsősegély csomag*; *(házi, úti) gyógyszerkészlet*; ***bint*** 'стрічка з марлі або з іншої тканини для перев'язування ран і т. ін.' < укр., рос. *бинт*, пор. уг. 1. *kötés*; 2. *kötszer, fásli*; ***gripp*** 'гостроінфекційна хвороба, що вражає переважно органи дихання і супроводиться загальним отруєнням організму' < укр. *грип*, рос. *грипп*, пор. уг. *influenza*; ***gruppa*** 'сукупність осіб, об'єднаних спільною метою, ідеєю, працею і т. ін.' < рос. *группа*, пор. уг. 1. *csoport*; 2. *[iskolai] napközis csoport*; ***invalid*** 'людина, що частково або повністю втратила працездатність унаслідок поранення, хвороби, каліцтва чи старості' < укр. *інвалід*, рос. *инвалид*, пор. уг. *rokkant*; *mozgássérült*; ***kápelynica*** 'пристрій для дозованого надходження рідини в організм при краплинному внутрішньовенному вливанні' < рос. *капельница*, пор. уг. *csepegtető*; *infúzió*; ***poliklinika*** 'лікувальний заклад для обслуговування населення кваліфікованою медичною допомогою' < укр. *поліклініка*, рос. *поликлиника*, пор. уг. *rendelőintézet*, *ambulancia*; ***szanitár(ka)*** 'особа молодшого медичного персоналу в лікарні, госпіталі, яка доглядає хворих і поранених, стежить за чистотою приміщення тощо' < укр. *санітар*, рос. *санитар*, пор. уг. *ápoló*, *betegápoló*; ***szesztra*** 'особа середнього медичного персоналу в лікувальних закладах' < укр. *(медична) сестра*, рос. *(медицинская) сестра*, пор. уг. *nővér*; ***terapevt*** 'лікар, фахівець із внутрішніх хвороб; спеціаліст у галузі терапії' < укр., рос. *терапевт*, пор. уг. *belgyógyász*; ***terápia*** 'лікування внутрішніх хвороб лікарськими засобами або фізичними методами (без хірургічного втручання)' < укр. *терапія*, рос. *терапия*, пор. уг. *belgyógyászat*; ***ukol*** 'підшкірне, внутрішньом'язове і т. ін. введення лікувальних речовин; ін'єкція' < укр., рос. *укол*, пор. уг. *injekció*; ***uzi*** 'дослідження організму людини за допомогою ультразвукових хвиль' < укр. *узі → ультразвукова інтроскопія*, рос. *узи → ультразвуковая интроскопия*, пор. уг. *ultrahang (vizsgálat)*; ***znyimok*** 'ображення кого-, чого-небудь, одержане способом фотографування' < укр. *знімок*, пор. уг. *[röntgen] felvétel; fénykép*.

ВЧИНКИ, ВЛАСТИВОСТІ, ЧАСТИНИ ТІЛА: ***bambula*** 'чоловік-тюхтій' < укр. *зневажл. бамбула*, пор. уг. *tökfilkó*; ***blátnoj*** 'належний злодіям, злодійський' < рос. *розм. блатной*, пор. уг. *tolvaj, gőgös, kötekedő természetű embert*; ***dezsurál*** 'виконувати в порядку черги будь-які службові або громадські обов'язки' < укр. *розм. дежурити*, рос. *дежурить*, пор. уг. *őrködik*, *felvigyáz*; ***drasztvujtéz*** 'привітати когось зі словами «здравствуйте»' < рос. *здравствуйте*, пор. уг. *jó napot kíván*; ***firma*** '1. об'єднання однорідних або суміжних підприємств; 2. в угорських говорах і в значенні 'погана жінка' < укр. *фірма*, рос. *фирма*, пор. уг. *1. céh; 2. rosszhírű nőcske*; ***geroj*** 'видатна своїми здібностями і діяльністю людина, що виявляє відвагу, самовідданість і хоробрість у бою і в труді' < укр., рос. *герой*, пор. уг. *hős*;

hősködő (nagyképű); ***hápol*** ‘швидко, поривчасто брати, схоплювати, підхоплювати кого-, що-небудь’ < укр. *хапати*, рос. *хапать*, пор. уг. *elkaparint*, *elhappol*; ***hárkál*** ‘випльовувати мокротиння (іноді з кров’ю) при кашлі, прочищаючи горло; плювати мокротинням’ < укр. *харкати*, рос. *харкать*, пор. уг. *krákog*; *köpdös*; ***kiborg*** ‘захисники терміналів Донецького аеропорту 2014 року’ < укр. множ. *кіборги*, рос. множ. *киборги*, пор. уг. *a donyecki repülőtér védelmét ellátó ukrán katonák*; ***kulák*** ‘заможний селянин, який використовував наймитів як найману робочу силу’ < укр., рос. *кулак*, пор. уг. 1. *a Szovjetunióban gazdasági korlátozásokkal sújtott gazda*; 2. *zsírosparaszt*; ***lapatyol*** ‘говорити поспішно, неясно’ < укр. *лопотати*, пор. уг. 1. *sokat beszél*; 2. *hadar*; ***mesál*** ‘бути на перешкоді кому-, чому-небудь, ставати перешкодою в чому-небудь; перешкоджати’ < рос. *мешать*, пор. уг. 1. *zavar, háborgat*; 2. *összekever, vegyít*; ***pászol*** ‘бути зручним, прийнятним для кого-, чого-небудь; чимось подобатись, годитися, відповідати кому-, чому-небудь’ < укр. *пасувати*, рос. *пасовать*, пор. уг. *megfelel*; ***plombál*** ‘накладення пломб’ < укр. *пломбувати*, рос. *пломбировать*, пор. уг. *ólomzárat rak rá*; ***púp*** ‘круглий рубець посередині живота, який залишається на місці відпадіння пуповини’ < укр. *пупок,* рос. *пуп*, пор. уг. köldök; ***smirol*** ‘крадучись, проскочити крізь щось, повз кого-, що-небудь кудись’ < укр. *шмигнути*; рос. *шмыгать*, пор. уг. *meglök*, *megdob*; ***turiszt*** ‘той, хто подорожує’ < укр., рос. *турист*, пор. уг. *turista*, *természetjáró*; ***voléjbálozik*** ‘спортивна гра, що полягає в перекиданні руками м’яча через сітку від однієї команди до другої’ < від укр., рос. *волейбол*, пор. уг. *röplabdázni*; ***zákázál*** ‘доручати кому-небудь виготовити, виконати, підготувати або доставити що-небудь у певний, наперед визначений строк’ < рос. *заказать*, пор. уг. *megrendel*; ***zehernyáskodik*** ‘стати гордовитим, чванливим; зазнатися’ < укр. *загордитися*, пор. уг. 1. *büszkévé válik*; 2. *kényeskedik*; 3. *kötekedik*.

ЗНАРЯДДЯ ПРАЦІ: ***brezent*** ‘груба лляна водонепроникна тканина’ < укр., рос. *брезент*, пор. уг. 1. *vízhatlan ponyva*; 2. *sátorlap*; ***burzsujka*** ‘металева піч для обігріву приміщень та приготування їжі, популярна в першій половині XX століття’ < укр., рос. *буржуйка*, пор. уг. *vaskályha*; ***drobilka*** ‘обладнання для дроблення, тобто механічного впливу на тверді матеріали з метою їхнього руйнування’ < рос. *дробилка*, пор. уг. 1. *zúzógép*; 2. *kőtörő*; ***gázplita*** ‘обладнання для приготування їжі, що працює на природному газі’ < укр. *газова плита*, рос. *газовая плита*, пор. уг. *gáztűzhely*; ***hamut*** ‘деталь у вигляді зігнутого в скобу стержня або кільця для кріплення чого-небудь’ < укр., рос. *хомут*, пор. уг. *(cső)bilincs, pánt*; ***holovká*** ‘закруглене потовщення кінцевої частини чого-небудь’ < укр., рос. *головка*, пор. уг. 1. *fejecske*; 2. *valaminek a feje, felső része*; ***insztrument*** ‘технологічне оснащення (знаряддя або пристрій), який у процесі праці безпосередньо стикається з предметом праці з метою зміни чи контролю його форми, стану, властивостей тощо’ < укр. *інструмент*; рос. *инструмент*, пор. уг. *műszer*; ***katuska*** ‘прилад, що складається з порожнистої циліндричної основи з намотаним на неї дротом’ < рос. *катушка*, пор. уг. 1. *tekercs*; 2. *orsó* “*horgászboton*”; ***kolonka*** ‘котел для нагрівання води у ванній’ < укр., рос. *колонка*, пор. уг. *vízmelegítő bojler*; ***kolpák*** ‘накриття круглої, конусоподібної та ін. форми над чимось’ < рос. *колпак*, пор. уг. *sapka*, *kupak*; ***mantyirovka*** ‘товстий металевий стрижень, ручний інструмент, який слугує як для розбивання твердих матеріалів, пересування важких предметів тощо’ < рос. *монтировка*, пор. уг. *csavarkulcs*; *feszítővas*; ***misálka*** ‘знаряддя, пристрій для розмішування чого-небудь’ < укр. *розм. мішалка*, пор. уг. *[malter]keverő*; ***noszilka*** ‘пристрій для перенесення вантажів, людей і т. ін.’ < укр., рос. *носилки*,

пор. уг. 1. *hordágy*; 2. *különböző dolgok kézi szállítására szolgáló eszköz*; ***pálec*** 'одна з п'яти рухомих кінцевих частин кисті руки або ступні ноги у людини' < укр. *палець*, рос. *палец*, пор. уг. 1. *ujj*; 2. *csapszeg*; ***plita*** 'великий плоский з гладкою поверхнею шматок каменю, металу і т. ін.' < укр., рос. *плита*, пор. уг. *tábla*, *lap*; *lemez*; ***rucski*** 'частина предмета, за яку його держать або беруть рукою' < укр., рос. *ручка*, *множ. ручки*, пор. уг. *kar*, *fogó*, *markolat*; ***scsitok*** 'прикриття, що захищає частини тіла' < рос. *щиток*, пор. уг. *hegesztő-védőszemüveg*; ***sifer*** 'будівельний плитковий матеріал' < укр., рос. *шифер*, пор. уг. *pala*; ***szisztéma*** 'пристрій для дозованого надходження рідини в організм при краплинному внутрішньовенному вливанні' < укр., рос. *система*, пор. уг. *csepegtető rendszer*; *infúzió*; ***szitka/szetka*** 'предмет різного призначення з перехресних ниток, мотузок, дроту та ін.' < укр. *сітка*, рос. *сетка*, пор. уг. 1. *háló*; 2. *hálóból készült tasak*; ***sztelázs*** 'ряд полиць, розташованих одна над одною і призначених для розкладання чого-небудь' < укр. *стелаж*, рос. *стеллаж*, пор. уг. *állvány*, *polc*; ***trosz*** 'канат із сталевого дроту' < укр., рос. *трос*, пор. уг. *sodort drótkötél*; ***tumbocska*** 'невелика, невисока шафка, яку звичайно ставлять біля ліжка' < рос. *тумбочка*, пор. уг. *éjjeliszekrény*; ***zabór*** 'споруда, яка служить для огороджування, захисту, обрамлення певної території' < рос. *забор*, пор. уг. *kerítés*; ***zápász*** 'певна кількість продуктів, матеріалів і т. ін., заготовлених заздалегідь для використання у разі потреби' < укр., рос. *запас*, пор. уг. *pótalkatrész*, *készlet*.

ХАРЧІ, НАПОЇ: ***borscs*** 'рідка страва, що вариться з посічених буряків, капусти з додатком картоплі та різних приправ' < укр., рос. *борщ*, пор. уг. *borscsleves*; *ukrán céklaleves*; ***brindza*** 'сир з овечого молока' < укр. *бринза*, рос. *брынза*, пор. уг. *juhtúró*, *brindza*; ***buhánka*** 'пшенична або гречана хлібина; взагалі одна хлібина' < укр., рос. *буханка*, пор. уг. *fekete (formában sütött) kenyér*; ***bulo/icska*** 'хліб з білого пшеничного борошна' < укр. *булка*, рос. *булочка*, пор. уг. *zsemle*; ***csája*** 'південна вічнозелена рослина (дерево або кущ), із висушеного і спеціально обробленого листя якої готують ароматний напій' < укр., рос. *чай*, пор. уг. *tea*; ***cseburek*** 'пиріжок з тонко розкачаного прісного тіста, начинений бараниною' < укр., рос. *чебурек*, пор. уг. *(birka)húsos rétes; húsos fánk*; ***grecska*** 'однорічна трав'яниста медоносна рослина, із зерен якої виготовляють високопоживну крупу та борошно' < укр., рос. *гречка*, пор. уг. *tatárka, hajdinakása (Fagopyrum Gaerth)*; ***haluska*** 'різаний або рваний шматочок прісного тіста, зварений на воді або на молоці' < укр., рос. *мн. галушки*, пор. уг. *galuska*; *gombóc*, *knédli*; ***halva*** 'кондитерський виріб у вигляді густої маси, виготовленої з протертого насіння або потовчених горіхів з карамеллю' < укр., рос. *халва*, пор. уг. *törökméz*; *halva (keleti édesség)*; ***irisz*** 'гатунок цукерок у вигляді кубиків шоколадного кольору' < укр. *ірис*, рос. *ирис*, пор. уг. *karamellszerű*, *kocka alakú cukorka*; ***kiszel*** 'драглиста страва або напій з ягідного або фруктового сиропу, молока тощо з домішкою крохмалю' < рос. *кисель*, пор. уг. *gyümölcskocsonyából készült ital*; ***kvász*** 'кислуватий напій, який готують із житнього хліба або житнього борошна з солодом' < укр., рос. *квас*, пор. уг. *savanykás erjesztett üdítőital*; ***marmaládé*** 'кондитерський виріб із фруктово-ягідного пюре, звареного з цукром' < укр., рос. *мармелад*, пор. уг. *gyümölcszselé*, *gyümölcssajt*; ***mjátnája*** 'смоктальні цукерки зі смаком м'яти' < рос. *мятная*, пор. уг. *(mentás) cukorka*; ***pálocski*** 'харчовий продукт, який представляє собою сформовану і висушену піну, виготовлену на основі спеціально підготовленої кукурудзяної крупи' < рос. *палочки*, пор. уг. *pufi*, *kukorica rudacskák*; ***pelmenyi*** 'різновид вареників, які ліплять у формі вушок

і начиняють фаршем із сирого м'яса' < укр. *пельмені*, рос. *пельмени*, пор. уг. *húsos derelye; hússal töltött barátfüle*; ***pirog*** 'печений виріб із тіста з начинкою' < рос. *пирог*, пор. уг. *töltött lepény*; ***piroski*** 'страва з тіста з начинкою, яка випікається або смажиться' < рос. *пирожки*, пор. уг. *fánk, bukta*; ***poncsik*** 'круглий, звичайно солодкий пиріжок, смажений в олії, маслі і т. ін.' < рос. *пончик*, пор. уг. *fánk*; ***sampán*** 'ігристе виноградне вино' < укр. *шампанське [вино]*, рос. *шампанское [вино]*, пор. уг. *pezsgő*; ***számohonká*** 'алкогольний напій, який виготовляють кустарним способом із буряків, картоплі, цукру тощо' < укр., рос. *розм. самогонка*, пор. уг. *kisüsti v házi pálinka*; ***szok*** 'рідина, що міститься в клітинах, тканинах і порожнинах рослинних та тваринних організмів' < рос. *сок*, пор. уг. 1. *gyümölcsből készült üdítőital*; 2. *lé, nedv*; ***szoszisziki*** 'білковий продукт харчування продовгуватої циліндричної форми, який готується з м'яса або його замінників' < укр., рос. *сосиски*, пор. уг. 1. *virsli*; 2. *hosszú, vékony kifőzve fogyasztott hústermék, húspép*; ***sztogramm*** 'термін, яких обозначає норму видачі алкоголю (горілки)' < укр. *сто грам,* рос. *сто грамм*, пор. уг. *egy deciliter [vodka]; száz gramm*; ***tusonka*** 'консервоване тушковане м'ясо' < укр. *розм. тушонка*, рос. *тушёнка*, пор. уг. *[párolt] konzervhús; pörkölt*; ***váfli*** 'сухе печиво з клітчастим або фігурним відбитком на поверхні' < укр., рос. *вафля*, пор. уг. *ostya[szelet]*; ***zakuszka*** 'легкі страви, звичайно холодні, що їх їдять перед обідом для збудження апетиту' < укр., рос. *закуска*, пор. уг. *előétel*.

ПОНЯТТЯ: ***avári(j)a*** 'значне пошкодження механізму, машини і т. ін. під час дії, руху' < укр. *аварія*, рос. *авария*, пор. уг. 1. *baleset*; 2. *gépkocsibaleset*; ***balansz*** 'порівняльний підсумок прибутків і видатків при завершенні розрахунків, а також відомість, в якій зафіксовано цей підсумок' < укр., рос. *баланс*, пор. уг. 1. *mérleg, kimutatás*; 2. *egyensúly*; ***bida*** 'нещаслива пригода, подія, що завдає кому-небудь страждання; нещастя, лихо' < укр. *біда*, пор. уг. 1. *baj, nyomorúság*; 2. *kár, csapás*; ***blát*** 'знайомство, зв'язки і т. ін., що використовуються в особистих інтересах' < укр., рос. *розм. блат*, пор. уг. *protekció*; ***ekonómia*** 'бережливість, ощадливість при витрачанні чого-небудь' < укр. *економія*, рос. *экономия*, пор. уг. *gazdaságtan; megtakarítás*; ***ekonómika*** 'сукупність суспільно-виробничих відносин' < укр. *економіка*; рос. *экономика*, пор. уг. *gazdasági helyzet*; ***holodomor*** 'штучно створений масовий голод з метою винищення населення внаслідок голодної смерті' < укр., рос. *голодомор*, пор. уг. *éhínség*; ***krah*** 'цілковитий провал чогось; невдача, катастрофа' < укр., рос. *крах*, пор. уг. *csőd, bukás, összeomlás*; ***rozrjád*** 'група осіб, ряд предметів або рід явищ, об'єднаних однією чи кількома спільними ознаками' < укр. *розряд*, рос. *разряд*, пор. уг. *kategória, osztály*; ***szokrascsényie*** 'звільнення з роботи, займаної посади' < рос. *сокращение*, пор. уг. 1. *létszámleépítés*; 2. *csökkentés*; 3. *rövidítés, egyszerűsítés*; ***szubszídió*** 'грошова допомога, що надається державою за рахунок коштів бюджету, а також спеціальних фондів юридичним особам, місцевим державним органам, іншим державам' < укр. *субсидія*, рос. *субсидия*, пор. уг. *segély, támogatás*; ***szutki*** 'проміжок часу, протягом якого Земля робить один оберт навколо своєї осі; день і ніч' < рос. *сутки*, пор. уг. *teljes (24 órás) munkanap*.

ПРОФЕСІЇ, ПОСАДИ: ***advokát*** 'юрист, що захищає обвинуваченого або веде якусь справу в суді, а також дає поради з правових питань' < укр., рос. *адвокат*, пор. уг. *ügyvéd*; ***agronóm*** 'фахівець з агрономії' < укр., рос. *агроном*, пор. уг. *agronómus*; ***brigadér(os)*** 'керівник виробничої бригади' < укр., рос. *бригадир*, пор. уг. *munkavezető*; ***buhálter*** 'фахівець з бухгалтерії, той, хто здійснює грошовий і

матеріальний облік' < укр., рос. *бухгалтер*, пор. уг. *könyvelő*; ***csinovnyik*** 'державний службовець певного рангу в дореволюційній Росії і за кордоном' < укр., рос. *чиновник*, пор. уг. *hivatalnok, tisztségviselő*; ***deputát*** 'обрана або виділена особа, уповноважена для виконання якого-небудь доручення' < укр., рос. *депутат*, пор. уг. *küldött*, *képviselő*; ***ekonomista*** 'учений, фахівець з економіки, економічних наук' < укр. *економіст*, рос. *экономист*, пор. уг. *közgazdász*; ***felcser*** 'особа з середньою медичною освітою; помічник лікаря в лікувальних закладах' < укр., рос. *фельдшер*, пор. уг. *orvossegéd*; *felcser*; ***furazsér*** 'той, хто відав заготівлею, зберіганням, видачею, підвезенням до ферми фуражу в колгоспі, радгоспі та ін.' < укр., рос. *фуражир*, пор. уг. *takarmánykezelő*; ***gáterista*** 'людина, що працює на пилорамі' < укр. *працівник гатра*, рос. *работник гатра,* пор. уг. *fűrésztelepi munkás*; ***generáldirektor*** 'директор, вища адміністративна посада, широко використовувана в багатьох державах і країнах світу' < укр. *генеральний директор*, рос. *генеральный директор*, пор. уг. *főigazgató*; ***gruscsik*** 'робітник, що виконує вантажно-розвантажувальні роботи' < рос. *грузчик*, пор. уг. *rakodómunkás*; ***gubernátor*** 'вища службова особа' < укр., рос. *губернатор*, пор. уг. *kormányzó*; *helytartó*; ***inszpektor*** 'посадова особа в державних установах, на підприємствах, у громадських організаціях, що здійснює нагляд і контроль за правильністю їх дій, виконанням законів, інструкцій, постанов, ухвал і т. ін.' < укр. *інспектор*, рос. *инспектор*, пор. уг. *ellenőr*, *felügyelő*; ***insztruktor*** 'працівник якої-небудь установи, що контролює діяльність підлеглих йому органів і осіб, інструктує, як правильно організувати працю' < укр. *інструктор*, рос. *инструктор*, пор. уг. 1. *útmutató*; 2. *kiképző, idomár*; ***kádró*** 'здійснює принцип підбору і розстановки кадрів за діловими якостями, контроль за правильним використанням їх на роботі' < від рос. *отдел кадров* укр., рос. *розм. кадровик*, пор. уг. *a személyzeti osztály vezetője*; ***kasszír*** 'той, хто завідує касою, приймає та видає гроші, продає квитки тощо' < укр. *касир*, рос. *кассир*, пор. уг. *pénztáros*; ***Kede*** 'військове звання вищого командного складу збройних сил' < рос. *командир дивизии → КД (кеде)*, пор. уг. *hadosztályparancsnok*; ***kehebista*** 'співробітник КГБ' < рос. *кагэбист*, пор. уг. *KGB ügynök*; ***kocsegár*** 'робітник, що обслуговує печі парових казанів' < рос. *кочегар*, пор. уг. *fűtő (személy)*; ***kompozitor*** 'автор музичних творів' < укр., рос. *композитор*, пор. уг. *zeneszerző*; ***konduktor*** 'працівник залізничного транспорту, який супроводить поїзд і стежить за безпекою його руху, за збереженням вантажу тощо' < укр., рос. *кондуктор*, пор. уг. *kalauz*; ***májszter*** 'фахівець з якого-небудь ремесла' < укр. *майстер*, пор. уг. *mester*; ***mechánik*** 'той, хто стежить за роботою машин і механізмів, лагодить їх' < укр. *механік*, рос. *механик*, пор. уг. *szerelő*; ***nacsalnyik*** 'особа, що очолює що-небудь, керує кимось, завідує чим-небудь' < укр., рос. *начальник*, пор. уг. *főnök*; *parancsnok*; ***notáriusz*** 'службова особа, яка очолює нотаріальну контору, керує її роботою та здійснює нотаріальні дії' < укр. *нотаріус*; рос. *нотариус*, пор. уг. *jegyző*, *közjegyző*; ***organizátor*** 'той, хто організовує, засновує, налагоджує або впорядковує що-небудь' < укр. *організатор*; рос. *организатор*, пор. уг. *szervező*; ***perevodcsik*** 'той, хто займається перекладами з однієї мови на іншу' < рос. *переводчик*, пор. уг. *tolmács*, *fordító*; ***pionír*** 'член добровільної масової дитячої комуністичної організації, що об'єднує радянських школярів віком від 9 до 14 років' < укр. *піонер*, рос. *пионер*, пор. уг. 1. *úttörő "fiú"*; 2. *pionír*; 3. *maga az úttörőszervezet*; ***pógruscsik*** 'пристрій для вантаження чого-небудь' < рос. *погрузчик*, пор. уг. *pakoló*, *rakodógép*; ***programista*** 'фахівець з програмування' < укр.

програміст, рос. *программист*, пор. уг. *programozó*; ***prokuror*** ‘службова особа, що здійснює нагляд за точним виконанням законів та підтримує державне обвинувачення в суді’ < укр., рос. *прокурор*, пор. уг. *ügyész*; ***provodn(y)ik*** ‘працівник залізничного транспорту, який супроводить пасажирський вагон, стежить за безпекою його руху, порядком у ньому й обслуговує пасажирів’ < рос. *проводник*, пор. уг. *kalauz*; ***reketőr*** ‘той, хто займається здирництвом, погрожуючи насильством, здійснює рекет’ < укр. *рекетир*, рос. *рэкетир*, пор. уг. *(védelmi pénzek szedésével foglalkozó) gengszter*; ***spion*** ‘той, хто займається шпигунством’ < укр. *шпіон*, рос. *шпион*, пор. уг. *kém*; ***szekretár*** ‘службовець, який відповідає за діловодство установи, організації тощо’ < укр. *секретар*, рос. *секретарь*, пор. уг. *titkár*; ***szosztávityelj*** ‘фахівець зі складання, формування поїздів’ < рос. *составитель*, пор. уг. *váltókezelő*; ***szpiscsik*** ‘той, хто списує що-небудь’ < рос. *списчик*, пор. уг. *kocsi-felíró*; ***sztaroszta*** ‘виборна або призначена особа для ведення справ якого-небудь громадського колективу, товариства і т. ін.’ < укр., рос. *староста*, пор. уг. 1. *régi [falusi] bíró*; 2. *vezető, felelős*; 3. *iskolai felvigyázó*; ***sztorozs*** ‘особа, яка охороняє кого-, що-небудь’ < укр., рос. *сторож*, пор. уг. őr, *éjjeliőr*; ***tankista*** ‘той, хто служить у танкових військах’ < укр. *танкіст*, рос. *танкист*, пор. уг. *harckocsizó katona*; ***technik*** ‘фахівець із певної галузі техніки, що має середню технічну освіту’ < укр. *технік*, рос. *техник*, пор. уг. *technikus*; ***trubás*** ‘музикант, який грає на трубі’ < рос. *трубач*, пор. уг. *trombitás*, *kürtös*; ***tyituskó*** ‘молоді люди спортивного вигляду (зокрема і перевдягнені у цивільний одяг співробітники владних силових структур), яких за грошову винагороду використовують для протизаконних методів перешкоджання конституційним проявам громадського опору’ < укр. *тітушки*, пор. уг. *a kijevi tüntetések fizetett provokátorai*; ***ucsaszkovij*** ‘міліціонер, в обов’язки якого входить спостерігати за порядком в підвідомчій йому ділянці, або лікар, який надає загальну медичну допомогу населенню в призначеній йому ділянці’ < рос. *участковый*, пор. уг. *körzeti [orvos vagy rendőr]*; ***ucsotcsik*** ‘особа, яка веде облік чого-небудь’ < рос. *розм. учётчик*, пор. уг. 1. *számfejtő*; 2. *nyílvántartó*; ***veszovscsik*** ‘той, хто має справу з вагами, хто займається зважуванням (зазвичай великих вантажів)’ < рос. *весовщик*, пор. уг. *árupénztáros*; ***zámpolit*** ‘заступник командира з політичної роботи’ < рос. *замполит → заместитель командира по политической части*, пор. уг. *szovjet katonai tisztség: a politikai alakulat helyettes vezetője*; ***zavhoz*** ‘особа, яка керує роботою з господарського обслуговування підприємства, установи, організації або їхніх підрозділів’ < рос. *завхоз → заведующий хозяйством*, пор. уг. *gazdasági vezető*; ***závucs*** ‘заступник директора середнього та середньо-спеціального навчального закладу, відповідає за організацію навчальної та методичної діяльності педагогів у навчальному закладі’ < рос. *завуч → заведующий учебной частью*, пор. уг. *oktatási igazgatóhelyettes*; ***zootechnikus*** ‘фахівець у сфері тваринництва, тобто професіонал, який займається годівлею, утриманням і розведенням сільськогосподарських тварин’ < укр. *зоотехнік*, рос. *зоотехник*, пор. уг. 1. *állattenyésztési szakember*; 2. *zootechnikus*; ***zsulik*** ‘злодій, який займається дрібними крадіжками’ < укр., рос. *жулик*, пор. уг. *tolvaj, csibész*; ***zsurnalista*** ‘професіональний літературний працівник газет, журналів, радіо та інших органів інформації і пропаганди’ < укр. *журналіст*, рос. *журналист*, пор. уг. *újságíró*.

ГЕОГРАФІЧНІ НАЗВИ ТА НАЗВИ ОКРАЇН: ***Donbász*** ‘історичний регіон України, що займає більшу частину Донецької області та південь Луганської області’

< укр. *Донбас → Донецький вугільний басейн*, рос. *Донбасс → Донецкий угольный бассейн*, пор. уг. *Donyec-medence; donyecki szénmedence*; ***perevál*** 'найнижче і найдоступніше для переходу місце в гірському хребті чи масиві' < укр., рос. *перевал*, пор. уг. 1. *(hegy) szoros*; 2. *hágó*; ***pogranzóna*** 'ділянка місцевості у вигляді смуги землі вздовж кордону держави і території, де обмежені вільне пересування людей і їхня господарська діяльність' < рос. *погранзона → пограничная зона*, пор. уг. *határmenti övezet*; ***Szibér*** 'великий історико-географічний регіон Євразії, що простягається від Північного Льодовитого океану на півночі до горбкуватих степів Казахстану і Монголії та лісів КНР на півдні і від Уралу на заході до гірських хребтів тихоокеанського вододілу на сході' < укр. *Сибір*, рос. *Сибирь*, пор. уг. *Szibéria*; ***szotek*** 'частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами, що особливо використовуються в землеробстві' < укр. *сотий*, рос. *сотый*, пор. уг. *földrészleg*; ***verhovina*** 'назва високогірної місцевості в межах Українських Карпат' < укр. *верховина*, пор. уг. *hegyvidék*; *felvidék*, *felföld*.

МІСЦЕВОСТІ: ***bánya*** 'спеціальне приміщення, де паряться і миються' < укр., рос. *баня*, пор. уг. 1. *fürdőhelyiség*; 2. *gőzfürdő*; ***beszedka*** 'легко вкрита будівля в саду або парку і т. ін. для відпочинку і захисту від сонця, дощу' < рос. розм. *беседка*, пор. уг. 1. *lugas*; *kerti pavilon*; 2. filagória; ***blokposzt*** 'дорожній укріплений контрольно-пропускний пункт із озброєною охороною, здатний самостійно тримати колову оборону' < укр., рос. *блокпост*, пор. уг. *közúti ellenőrző pont*; ***butyka*** 'невелика споруда для вартового, сторожа, взагалі для тимчасового перебування' < укр., рос. *будка*, пор. уг. *bódé*, *kalyiba*; ***dácsa*** 'літній будинок для відпочинку за містом' < укр., рос. *дача*, пор. уг. 1. *nyaraló*; 2. *kerti lak*, *házikó*; ***dezsurka*** 'приміщення для чергових' < рос. *дежурка*, пор. уг. 1. *ügyelet*; 2. *szolgálat*; ***hutor*** 'відокремлене селянське господарство разом із садибою власника' < рос. *хутор*, пор. уг. *farm*, *tanya*; ***komplex*** 'сукупність предметів, явищ, дій, властивостей, що становлять одне ціле' < укр., рос. *комплекс*, пор. уг. *komplexum*; ***korpusz*** 'один із кількох будинків. Вони мають спільне призначення й розташовані на тій же ділянці' < укр., рос. *корпус*, пор. уг. *(ház) tömb; épületszárny*; ***kupé*** 'окреме відділення у залізничному пасажирському вагоні на два або чотири спальні місця' < укр., рос. *купе*, пор. уг. *2 vagy 4 személy részére biztosított vonatfülke*; ***sahta*** 'система підземних споруд, де добувають корисні копалини (переважно вугілля) або проводять які-небудь роботи' < укр., рос. *шахта*, пор. уг. 1. *bánya*, 2. *akna, kút*; ***sopa*** 'покрівля, накриття на опорах для захисту чого-небудь від сонця, дощу і т. ін.' < укр. *шопа*, пор. уг. *pajta*, *fészer*; ***teritória*** 'земельний простір, зайнятий населеним пунктом, підприємством, установою тощо' < укр. *територія*, рос. *территория*, пор. уг. *terület*; ***tunel*** 'споруда у формі наскрізного проходу під землею або в горах (для транспорту, пішоходів, каналу, підземних комунікацій тощо)' < укр. *тунель*, рос. *туннель*, пор. уг. *alagút*; ***ucsásztok*** 'частина території, виділена для спеціальних потреб' < рос. *участок*, пор. уг. *terület*, *parcella*, *körzet*; ***zabora*** 'сарай для сіна, кришка на чотирьох жердинах, якою можна піднімати і опускати' < укр. *забора*, рос. *забора*, пор. уг. *a széna tárolására szolgáló csűr*.

ЗАКЛАДИ: ***ambulatórium*** 'невеликий лікувальний заклад, що надає медичну допомогу хворим, які приходять, а також тим, які лежать вдома' < укр. *амбулаторія*, рос. *амбулатория*, пор. уг. *rendelőintézet*; ***archív*** 'установа, яка займається збиранням, упорядковуванням і зберіганням старих документів, писемних пам'яток та ін.' < укр. *архів*, рос. *архив*, пор. уг. *levéltár*; ***ártyel*** 'добровільне об'єднання осіб для

досягнення спільною працею певної господарської мети' < рос. *артель*, пор. уг. *termelőszövetkezet*; ***báza*** 'місце скупчення матеріалів, сировини, використовуваних для забезпечення якого-небудь району, підприємства і т. ін.' < укр., рос. *база*, пор. уг. *áru lerakat*, *telephely*; ***bazár*** 'торгівля (переважно приватна) продуктами харчування або предметами широкого вжитку (часто у певні дні тижня) на площі або в спеціально збудованому приміщенні' < укр., рос. *базар*, пор. уг. *piac*; ***berkassza*** 'фінансова установа, в якій зберігаються грошові заощадження населення' < рос. *сберегательная касса ~ сберкасса*, пор. уг. *takarékpénztár*; ***biblioteka*** 'установа, культосвітній заклад, де зберігаються і видаються читачам книжки, журнали і т. ін., а також здійснюється популяризація і пропаганда літературних творів' < укр. *бібліотека*, рос. *библиотека*, пор. уг. *könyvtár*; ***birzsa*** 'підприємство, яке надає спеціалізовані послуги із працевлаштування громадян на ринку робочої сили' < укр. *біржа праці*, рос. *биржа труда*, пор. уг. *munkaközvetítő ügynökség*; *munkanélküli hivatal*; ***buhálteria*** 'рахівничий відділ установи, підприємства' < укр. *бухгалтерія*, рос. *бухгалтерия*, пор. уг. *könyvelőség*, *számviteli osztály*; ***büfet*** 'стіл або стойка для продажу закусок і напоїв, невеликий ресторан, буфет' < укр., рос. *буфет*, пор. уг. *büfé*; *falatozó*; ***ceh*** 'об'єднання ремісників однієї або близьких спеціальностей за феодалізму, яке являло собою замкнуту корпорацію, що захищала їхні станові інтереси' < укр., рос. *цех,* пор. уг. *üzem*; *céh*; ***CUM*** 'звична назва для головного універмагу міста, яку полюбляли давати в країні Рад у тих містах, які могли собі дозволити мати кілька універсальних магазинів' < укр. *Центральний універсальний магазин*, рос. *Центральный универсальный магазин*, пор. уг. *Központi Áruház*; ***csájna*** 'вид громадської їдальні, де можна випити чаю та поїсти' < укр. *чайна*, рос. *чайная*, пор. уг. 1. *teázó*; 2. *kocsma*; ***csász*** 'організаційно самостійна бойова, навчальна і адміністративно-господарська одиниця збройних сил' < рос. *часть*, пор. уг. 1. *laktanya*; 2. *hadosztály*; ***csurma*** 'місце ув'язнення, будівля, де перебувають особи, засуджені до позбавлення волі або які знаходяться під судовим слідством' < укр. *тюрма*, рос. *тюрьма*, пор. уг. 1. *börtön*, 2. *tömlöc*; ***DeU*** 'підприємства (незалежно від форми власності), які здійснюють ремонт і утримання дорожніх об'єктів' < рос. *ДеУ → дорожно-эксплуатационный участок*, пор. уг. *közútkezelő*; ***DOF/DOK*** 'лісова промисловість, що здійснює механічну і хіміко-механічну обробку і переробку деревини і що використовує як сировину для свого виробництва різні лісоматеріали' < *ДОФ →* укр. *деревообробна фабрика*, рос. *деревообрабатывающая фабрика*, *ДОК →* укр. *деревообробний комбінат*, рос. *деревообрабатывающий комбинат*, пор. уг. *fafeldolgozó kombinát*; ***filiál*** 'місцеве відділення великої установи, закладу, підприємства, організації, що має деяку самостійність' < укр. *філіал*, рос. *филиал*, пор. уг. *fiókintézet*, *leányvállalat*; ***gasztronom*** 'назва магазина, в якому продається гастрономія' < укр., рос. *гастроном*, пор. уг. *élelmiszerbolt*; ***internát*** 'закритий шкільний заклад, у якому учні навчаються та живуть' < укр. *інтернат*, рос. *интернат*, пор. уг. *bentlakásos iskola*; ***kassza*** 'окремий відділ в установі, на підприємстві тощо для приймання, зберігання й видачі грошей, продажу квитків і т. ін., а також приміщення цього відділу' < укр. *каса*, рос. *касса*, пор. уг. 1. *pénztár*, *pénzszekrény*; 2. а *pénztár pénzkészlete*; ***klub(b)*** 'частина культурно-дозвіллєвого комплексу, до якого входять: школа, клуб, бібліотека (шкільна та публічна), та різноманітні громадські об'єднання, метою існування яких є забезпечення культурного відпочинку населення' < укр., рос. *клуб*, пор. уг. 1. *a kárpátaljai magyar nyelvben elsősorban 'kultúrház*

'jelentésben; 2. *klub*; ***kombinát*** 'велике промислове підприємство, що об'єднує кілька різних підприємств, пов'язаних між собою технологічним процесом або адміністративно' < укр. *комбінат*, рос. *комбинат*, пор. уг. 1. *szövetkezet*; 2. *egyesített üzem*; ***kontora*** 'адміністративно-канцелярський відділ підприємства, закладу, установи або окрема установа з господарськими, фінансовими й т. ін. функціями' < укр., рос. *контора*, пор. уг. 1. *hivatal*; 2. *iroda*; ***koperatíva*** 'кооперативна крамниця' < укр., рос. *кооператив*, пор. уг. *szövetkezeti bolt*, *üzlet*; ***kulytproszvet*** 'органи виконавчої влади в СРСР, які займалися питаннями культури і освіти' < рос. *культпросвет* → *Культурно-просветительное образование*, пор. уг. *kulturális művelődési szakiskola*; ***láger*** 'комплекс будівель і споруд, тимчасових або постійних, спеціально обладнаних для тимчасового проживання (перебування) в ньому людей' < рос. *лагерь*, пор. уг. *tábor*; ***lombárd*** 'кредитна установа, що надає грошові позички за певний процент під заставу рухомого, а раніше й нерухомого майна' < укр., рос. *ломбард*, пор. уг. *zálogház*; ***magazin*** 'приміщення для роздрібної торгівлі; крамниця' < рос. *магазин*, пор. уг. 1. *bolt*; 2. *áruház*; ***meducsiliscse*** 'середній спеціальний медичний навчальний заклад' < *медучилище* → укр. *медичне училище*, рос. *медицинское училище*, пор. уг. *egészségügyi szakközépiskola*; ***milicia*** 'різновид поліції в СРСР, країнах колишнього «Соціалістичного табору» та деяких сучасних країнах СНД' < укр. *міліція*, рос. *милиция*, пор. уг. *rendőrség*; ***muzucsi*** 'середній спеціальний музичний навчальний заклад' < *музучи* → укр. *музичне училище*, рос. *музыкальное училище*, пор. уг. *zenei szakközépiskola*; ***obszezsit*** 'приміщення для спільного проживання осіб, переважно тих, що працюють на одному підприємстві або вчаться в одному навчальному закладі' < рос. *общежитие*, пор. уг. 1. *diákotthon*; 2. *közös szállás*, *munkásszálló*; ***ofisz*** 'нежитлове приміщення, яке належить суб'єкту господарювання, де міститься його виконавчий орган і яке має певну адресу, через яку можна здійснювати поштовий зв'язок' < укр. *офіс*, рос. *офис*, пор. уг. iroda; *hivatal*; ***otgyel*** 'частина установи або підприємства' < рос. *отдел*, пор. уг. *részleg*, *osztály*; ***otgyel kádró*** 'це структура в організації, яка займається управлінням персоналом' < рос. *отдел кадров*, пор. уг. *személyzeti osztály;* ***OTK*** *[oteká]* 'становлення відповідності продукції та процесів вимогам нормативно-технічної документації, зразкам-еталонам' < рос. *ОТК* → *отдел технического контроля*, пор. уг. *műszaki ellenőrzési osztály*; ***OVIR*** 'входить до системи органів виконавчої влади та утворюється для реалізації державної політики у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів' < рос. ОВИР → *Отдел виз и регистрации иностранцев*, пор. уг. *útlevélosztály*; *a rendőrség külföldieket ellenőrző és nyilvántartó osztálya*; ***peteu*** 'освітня установа для підготовки робітничих кадрів на базі середньої школи' < *ПТУ* → укр. *професійно-технічне училище*, рос. *профессионально-техническое училище*, пор. уг. *szakiskola*; ***piscse*** 'підприємство, орієнтоване на виробництво широкого асортименту продуктів для їжі' < рос. *пищекомбинат*, пор. уг. *konzervgyár*; ***PMK*** *[peemká]* 'основним напрямом діяльності є виготовлення і монтаж металоконструкцій різного призначення' < рос. *ПМК* → *производство металлоконструкций*, пор. уг. *vasszerkezetekkel foglalkozó építési vállalat*; ***profti*** 'заклад освіти, що забезпечує реалізацію потреб громадян у професійно-технічній освіті, оволодінні робітничими професіями, спеціальностями, кваліфікацією відповідно до їхніх інтересів, здібностей, стану здоров'я' < укр. *професійно-технічний*

інститут, рос. *профессионально-технический институт*, пор. уг. *műszaki főiskola*; ***prokuratúra*** ‘один із органів держави, що головним чином здійснює функції кримінального переслідування та підтримання обвинувачення в суді’ < укр., рос. *прокуратура*, пор. уг. *ügyészség*; ***regisztratúra*** ‘вирішує величезну кількість завдань, починаючи з видачі будь-якої довідкової інформації відвідувачам і ведення картотек’ < рос. *регистратура*, пор. уг. *iktató [hivatal]*; ***remzavod*** ‘організація, яка виконує технічне обслуговування і ремонт рухомого складу сторонніх організацій, які не мають власної ремонтної бази’ < укр. *ремонтний завод*, рос. *ремзавод → ремонтный завод*, пор. уг. *javítóműhely*; ***resztorán*** ‘приміщення (з музикою, танцями), де подають страви та напої’ < укр., рос. *ресторан*, пор. уг. *étterem*; ***stáb*** ‘орган керування військами в частинах, з’єднаннях і об’єднаннях усіх видів збройних сил; особи, що входять у цей орган’ < укр., рос. *штаб*, пор. уг. 1. *törzs*; 2. *parancsnokság*; ***svájna*** ‘підприємство легкої промисловості, що спеціалізується на виробництві одягу’ < укр. *швейна (фабрика)*, рос. *швейная (фабрика)*, пор. уг. *varroda*; ***szilhoztechnika*** ‘широкий спектр технічних засобів, призначених для підвищення продуктивності праці в сільському господарстві шляхом механізації і автоматизації окремих операцій або технологічних процесів’ < укр. *сільгосптехніка → сільськогосподарська техніка*, пор. уг. *mezőgazdasági gépellátó*; ***szilpó*** ‘крамниця сільського споживчого товариства’ < рос. *сельское потребительское общество*, пор. уг. *szövetkezeti bolt*; *vegyeskereskedés*; ***szovhoz*** ‘державне сільськогосподарське підприємство’ < рос. *совхоз «советское хозяйство»*, пор. уг. 1. *szovjetgazdaság*; 2. *szovhoz*; ***sztolova*** ‘заклад громадського харчування’ < рос. *столовая*, пор. уг. 1. *ebédlő*; 2. *étkezde*; ***szuvenyír*** ‘фабрика, яка виготовляє сувеніри та прикраси’ < укр. *сувенір*; рос. *сувенир*, пор. уг. *emléktárgy készítő üzem*; ***tobszklád*** ‘організація, яка зберігає товар та надає послуги, пов’язані зі зберіганням, на засадах підприємницької діяльності’ < укр. *товарний склад*, рос. *товарный склад*, пор. уг. *áruraktár*; ***tocska*** ‘місце організації або ведення чого-небудь, місце, де розташовано, встановлено що-небудь’ < рос. *точка*, пор. уг. *pont*, *támaszpont jelentésben is*; ***zágsz*** ‘органи державної реєстрації народжень, шлюбів, розлучень та смертей громадян країни, а також інших людей’ < укр. *загс → запис актів громадського стану*, рос. *загс → записи актов гражданского состояния*, пор. уг. *anyakönyvi hivatal*; ***záprávka*** ‘розмовна назва автозаправної станції’ < укр., рос. *розм. заправка*, пор. уг. *üzemanyag töltőállomás*; *benzinkút, tankoló*; ***zasztava*** ‘військовий охоронний загін, охоронна варта’ < рос. *застава*, пор. уг. *határőrs*; ***ZsEK*** ‘комунальна госпрозрахункова організація, що має свій розрахунковий рахунок у відділенні банку і статутний фонд у розмірах, визначених виконкомом місцевої міської чи районної Ради, користується правами юридичної особи’ < укр. *ЖЕК → Житлово-експлуатаційна контора*; рос. *ЖЭК → Жилищно-эксплуатационная контора*, пор. уг. *lakásgazdálkodási hivatal*.

ОСВІТА, ШКОЛА: ***attesztáció*** ‘характеристика фахових знань та ділових якостей службовця’ < укр. *атестація*, рос. *аттестация*, пор. уг. *minősítés; érettségi bizonyítvány*; *a független érettségi letételét igazoló hivatalos dokumentum*; ***attesztál*** ‘надавати кому-небудь якесь звання’ < укр. *атестувати*, рос. *аттестовать*, пор. уг. *tanúsít*; *minősít*, *véleményez*; ***bál*** ‘виражена цифрою оцінка знань і поведінки учня’ < укр. *бал*, рос. *балл*, *пор*. уг. *pontszám*; ***csercsenyie*** ‘навчальний предмет у загальноосвітній школі, завданням якого є навчити учнів креслити’ < рос. *черчение*, пор. уг. *ábrázoló geometria*, *műszaki rajz*; ***diktánt*** ‘письмова робота, вправа для засвоєння або

перевірки грамотності, що полягає в записуванні тексту, який диктується' < укр., рос. *диктант*, пор. уг. *tollbamondás*; ***exkurszija*** 'поїздка або похід куди-небудь з метою відвідати, оглянути що-небудь' < укр. *екскурсія*, рос. *экскурсия*, пор. уг. *kirándulás*; ***individuálylna*** 'одна з форм самостійної роботи студента, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці' < укр. *індивідуальна* (робота), рос. *индивидуальна* (работа), пор. уг. *önálló, egyéni [munka]*; ***kabinet*** 'кімната в будинку чи квартирі для занять, ділових розмов тощо' < укр. *кабінет*, рос. *кабинет*, пор. уг. *szertár*, *dolgozószoba*; ***konkursz*** 'змагання, яке дає змогу виявити найбільш гідних із його учасників або найкраще з того, що надіслане на огляд' < укр., рос. *конкурс*, пор. уг. 1. *verseny*; 2. *pályázat*; ***konszpekt*** 'короткий писаний виклад змісту чого-небудь' < укр., рос. *конспект*, пор. уг. *jegyzet*, *kivonat*; ***kursz*** 'рік, ступінь навчання (у вищому і середньому спеціальному навчальному закладі)' < укр., рос. *курс*, пор. уг. 1. *tanfolyam*, *évfolyam*; 2. *kurzus*; ***kurszova*** 'вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами закладів вищої або спеціальних закладів середньої освіти протягом семестру' < укр. *курсова робота*, пор. уг. *évfolyammunka*; ***lekcija*** 'усний виклад навчального предмета викладачем у вищому або середньому спеціальному навчальному закладі' < укр. *лекція*, рос. *лекция*, пор. уг. *előadás*; ***linyijka*** '1. найпростіший прилад для вимірювання довжини; 2. стрій, в якому учні розміщені на одній лінії один поруч з іншим, згідно з визначеним інтервалом' < укр. *лінійка*, рос. *линейка*, пор. уг. 1. *vonalzó*; 2. *sorakozó*; ***metodika*** 'вчення про методи викладання певної науки, предмета' < укр., рос. *методика*, пор. уг. *módszertan*; ***modulyna*** 'це різновид контрольних заходів, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах, а також для встановлення зворотного зв'язку між викладачем, його якістю викладання і рівнем знань і умінь студентів' < укр. *модульна* (робота); від укр., рос. *модуль*, пор. уг. *témazáró*; *modulzáró*; ***ohorona prácjá*** 'система правил і заходів, які забезпечують безпечну роботу на даному виробництві' < укр. *охорона праці*, пор. уг. *munkavédelem*; ***olimpiáda*** 'змагання у галузі самодіяльного мистецтва, у виконанні навчальних завдань і т. ін.' < укр. *олімпіада*, рос. *олимпиада*, пор. уг. *vetélkedő*, *olimpia*; ***pápka*** 'обкладинка з картону, шкіри і т. ін. для зберігання паперів, малюнків, нот та ін.' < укр., рос. *папка*, пор. уг. *mappa*, *irattartó*; ***pára*** 'академічна година; мінімальна облікова одиниця навчального часу' < укр., рос. *пара*, пор. уг. *órapár, 2x45 perc*; ***politinformáció*** 'повідомлення, інформування про поточні політичні події внутрішньодержавного та міжнародного життя' < укр. *політінформація → політична інформація*, рос. *политинформация → политическая информация*, пор. уг. *politikai információk, a volt Szovjetunióban kötelező jelleggel tartott foglalkozások*; ***prakticsnája*** 'форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно до сформульованих завдань' < укр. *практична*, рос. *практическая*, пор. уг. *gyakorlati [foglalkozás]*; ***praktika*** 'застосування і закріплення теоретичних знань учнів, студентів і т. ін. на виробництві' < укр., рос. *практика*, пор. уг. *szakmai gyakorlat*; ***sztipendium*** 'регулярна грошова допомога, яку надають тим, хто навчається в навчальних закладах, а також особам, що перебувають в аспірантурі, докторантурі і т. ін.' < укр. *стипендія*, рос. *стипендия*, пор. уг. *ösztöndíj*; ***titulyna*** 'перша сторінка книжки, на якій надруковано

заголовок, ім'я автора, рік і місце видання тощо' < укр. *титульна*, пор. уг. *borító*, *címlap*; ***turnyik*** 'гімнастичний спортивний снаряд, виготовляється з металу (найчастіше сталі)' < укр., рос. *турник*, пор. уг. *nyújtó*; ***ucsiliscse*** 'заклад вищої освіти першого рівня акредитації або структурний підрозділ вищого навчального закладу третього або четвертого рівня акредитації' < укр., рос. *училище*, пор. уг. *szakiskola*, *tanintézet*; ***universzitet*** 'вищий навчальний заклад, наукова установа з різними гуманітарними та природничо-математичними факультетами' < укр. *університет*, рос. *университет*, пор. уг. *egyetem*; ***zacsot*** 'перевірка знань студентів і учнів вищих і спеціальних середніх навчальних закладів без оцінки в балах' < рос. *зачёт*, пор. уг. 1. *beszámoló*, *kollokvium*; 2. *vmibe beszámítás*; ***ZNO [zeneo]*** 'комплекс організаційних процедур (передусім – тестування), спрямований на визначення рівня навчальних досягнень випускників середніх навчальних закладів при їхньому вступі до закладів вищої освіти' < укр. *ЗНО → зовнішнє незалежне оцінювання*, пор. уг. *külső független érettségi tesztelés*.

ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ ТА ЇХНІ ЗАПЧАСТИНИ: ***amartizátor*** 'пристрій, який пом'якшує дію поштовхів, ударів під час руху автомобіля, при посадці літака і т. ін.' < укр., рос. *амортизатор*, пор. уг. *lengéscsillapító*; ***avarijka*** 'сукупність умовних знаків та пристроїв для повідомляння дзвінком, сиреною, світлом, гаслом про аварійний стан об'єктів' < рос. *живорозм. аварийка*, пор. уг. 1. *elakadásjelző lámpa*; 2. *vészfény*; ***bagázs(nyik)*** 'пристрій ззаду велосипеда, мотоцикла або автомобіля для перевезення невеликого багажу' < укр., рос. *багажник*, пор. уг. *csomagtér*; *csomagtartó*; ***bak/bák*** 'велика закрита металева посудина для рідини' < укр., рос. *бак*, пор. уг. *(üzemanyag) tartály*; ***benzovoz*** 'спеціально обладнана машина для перевезення бензину' < укр., рос. *бензовоз*, пор. уг. *üzemanyag szállító*; ***bordacsok*** 'речовий ящик, відділ навпроти переднього сидіння пасажира в салоні авто для зберігання дрібних речей' < укр., рос. *бардачок*, пор. уг. *kesztyűtartó [gépkocsiban]*; ***bufer*** 'пристрій у вагона, паровоза, автомобіля та ін. для послаблення сили удару, поштовху' < укр., рос. *буфер*, пор. уг. *lökhárító*; ***diszk*** 'деталь машини, якого-небудь знаряддя, що має вигляд плоского круга, кільця з рівними або зазубленими краями' < укр., рос. *диск*, пор. уг. *korong*; *[autó] tárcsa*; ***elektricska*** 'електрична залізниця' < укр. *розм. електричка*, рос. *элекричка,* пор. уг. *villanyvonat, a magyarországi HÉV- nek megfelelő helyközi vonatjárat*; ***kapot*** 'відкидна покришка, що прикриває мотор або якийсь механізм у машині й запобігає проникненню пилу, вологи тощо' < укр., рос. *капот,* пор. уг. *motorháztető*; ***kuzó*** 'частина автомашини, автобуса тощо, призначеного для перевезення людей або вантажу' < укр., рос. *кузов*, пор. уг. *teherautó billenőplatója*; ***marsutka*** 'вид комерційного громадського транспорту' < укр., рос. *розм. маршрутка*, пор. уг. *iránytaxi*; ***parohod*** 'судно, що приводиться в рух паровою машиною або паровою турбіною' < рос. *пароход*, пор. уг. *gőzhajó*; ***sáró*** 'тіло, утворене обертанням круга навколо його діаметра' < рос. *шар*, пор. уг. *golyó*, *gömb*; ***szkoraja*** 'спеціалізована медично-санітарна служба, завданням якої є надання першої медичної допомоги при станах, загрозливих для життя, потерпілим від нещасних випадків або при раптових захворюваннях, а також транспортування потерпілих до лікарень' < рос. *скорая медицинская помощь*, пор. уг. *mentőautó*; ***sztarter*** 'механізм, пристрій для запуску автомобільних, авіаційних і т. ін. двигунів' < укр., рос. *стартер*, пор. уг. *indító*, *starter*; ***sztupica*** 'середня частина колеса у возі з отвором для осі та гніздами для спиць' < рос. *ступица*, пор. уг. *a kerék középső része*;

tramváj 'міський рейковий електричний вид транспорту' < укр., рос. *трамвай*, пор. уг. *villamos*; ***transzport*** 'партія вантажів, доставлених або призначених для доставки куди-небудь' < укр., рос. *транспорт*, пор. уг. 1. *szállítás*; 2. *szállítmány*; ***tulka*** 'деталь машини або якогось пристрою, що має осьовий отвір, куди входить інша деталь' < укр., рос. *втулка*, пор. уг. *dugattyú*; ***zápcsászt*** 'складова виробу, призначена для заміни такої самої частини, що перебувала в експлуатації, для підтримання або відновлення справності чи роботоздатності виробу' < укр. *запасна частина*, рос. *запасная часть*, пор. уг. *pótalkatrész*.

АРМІЯ: ***komangyirovka*** 'поїздка, пов'язана зі службовим дорученням' < рос. *командировка*, пор. уг. *kiküldetés*, *misszió*; ***komendánt*** 'військовий начальник, що наглядає за правильністю відбування гарнізонної служби, дисципліною військових і т. ін. у населених пунктах і військових таборах, а також забезпечує їхню охорону (оборону) й нормальну діяльність різних служб' < укр., рос. *комендант*, пор. уг. 1. *parancsnok*; 2. *gondnok*; ***komengyír*** 'керівник військової частини, підрозділу, з'єднання, загону, судна, ескадрильї тощо' < укр., рос. *командир*, пор. уг. *parancsnok*; ***komisszár*** 'посадова особа, наділена урядом особливими повноваженнями' < укр. *комісар*, рос. *комиссар*, пор. уг. *biztos [tisztség]*; *kommunista politikai biztos*; ***komisszió*** 'група осіб, якій доручено розв'язувати певні питання' < укр. *комісія*, рос. *комиссия*, пор. уг. *bizottság*; ***kommendatúra*** 'установа, яку очолює комендант' < укр., рос. *комендатура*, пор. уг. *városparancsnokság*; ***lityinant*** 'друге офіцерське звання в армії, флоті, міліції, а також людина, що носить це звання' < укр., рос. *лейтенант*, пор. уг. *hadnagy*; ***major*** 'офіцерське звання в армії, наступне після звання капітана, а також особа, що має це звання' < укр., рос. *майор*, пор. уг. *őrnagy*; ***oficer*** 'особа командного та начальницького складу збройних сил, що має військове звання від молодшого лейтенанта до полковника включно' < укр. *офіцер*, рос. *офицер*, пор. уг. *tiszt*; ***patruly*** 'невеликий рухомий озброєний загін (військового підрозділу, міліції і т. ін.) або військове судно, літак тощо для догляду за порядком, безпекою на якому-небудь об'єкті, в якомусь районі' < укр., рос. *патруль*, пор. уг. *járőr*; *őrjárat*; ***peredácsa*** 'механізм, що передає рух від однієї частини машини, пристрою до іншої' < укр., рос. *передача*, пор. уг. 1. *adás; átadás*; 2. *mechanikus szerkezet*; ***povesztka*** 'коротке письмове повідомлення з викликом куди-небудь, нагадуванням про щось' < рос. *повестка*, пор. уг. *katonai behívó*; ***szerzsánt*** 'в армії, міліції – звання або чин молодшого командного складу, а також особа, що має це звання' < укр., рос. *сержант*, пор. уг. *őrmester*; ***sztársij*** 'який стоїть вище за званням, посадою, чином, службовим становищем у порівнянні з ким-небудь' < укр., рос. *старший*, пор. уг. *rangidős*; *fő-*; ***sztársina*** 'звання молодшого командного складу військово-морського флоту, відповідне сержантові' < укр., рос. *старшина*, пор. уг. *törzsőrmester*, tiszt; ***ucsebka*** 'армійська частина, де солдат-новобранців протягом пів року навчають військової спеціальності або готують до посади молодшого командира' < рос. *розм. учебка*, пор. уг. *képzés*, *tanulás*; *féléves katonai kiképzés*; ***vojenkomát*** 'орган місцевого військового управління в СРСР, а потім у республіках колишнього СРСР, відповідальний за військово-мобілізаційну та обліково-призовну роботу' < рос. *военкомат «военный комиссариат»*, пор. уг. 1. *hadkiegészítő parancsnokság*; 2. *sorozási hely*.

СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ: ***dvizsényié*** 'громадська діяльність або масовий виступ, спрямований на досягнення певної мети' < рос. *движение*, пор. уг. 1. *mozgás*; 2. *mozgalom*; 3. *forgalom*; ***expert*** 'розгляд, дослідження якої-небудь справи, якогось

питання з метою зробити правильний висновок, дати правильну оцінку відповідному явищу' < укр. *експертиза*, рос. *экспертиза*, пор. уг. *szakértői vizsgálat*; ***majdan*** 'велике незабудоване місце в селі або місті; площа' < укр., рос. *майдан*, пор. уг. 1. *tér*; *összejöveteli hely*; 2. *Kijev főtere; 3. a narancsos forradalom megnevezése*; ***peresztrojka*** 'зміни в політиці та економіці Радянського Союзу, спрямовані на встановлення ринкових відносин, на розвиток демократії і гласності, на закінчення холодної війни' < рос. *перестройка*, пор. уг. *átalakítás*; *a szovjet viszonyok átalakítására*, *a szocializmus megreformálására irányuló gorbacsovi politika*; ***planyorka*** 'коротке виробниче засідання, присвячене плану роботи, ходу його виконання' < рос. *розм. планёрка*, пор. уг. *tervezési ülés, workshop*; ***posztatye*** 'згідно із законом' < рос. *по статье*, пор. уг. *paragrafus*, *a törvény cikkelye szerint*; ***szjezd*** 'збори представників яких-небудь організацій, груп населення, діячів у певній галузі, які обмірковують і вирішують суспільно-політичні, наукові та інші питання' < рос. *съезд*, пор. уг. *kongresszus*; *konferencia*; ***sztattya*** 'самостійний розділ, параграф у юридичному документі, описі, словнику і т. ін.' < укр. *стаття*, рос. *статья*, пор. уг. *paragrafus*, *cikkely*.

УПРАВЛІННЯ: ***ATO*** 'комплекс військових та спеціальних організаційно-правових заходів українських силових структур, спрямований на протидію діяльності незаконних російських та проросійських збройних формувань у війні на сході України' < укр. *АТО → Антитерористична операція*, пор. уг. а *kelet-ukrajnai konfliktus háborús területei*; *terrorellenes hadművelet*; ***gránic*** 'лінія, яка відділяє територію одної держави від території іншої або води суміжних держав; кордон' < укр. *розм. граница*, рос. *граница*, пор. уг. *határ*; ***oblásznij*** 'чинний тільки в межах будь-якої області' < укр. *обласний*, рос. *областной*, пор. уг. *megyei*, *területi*; ***oblászty*** 'адміністративний центр, а також керівні організації такої одиниці державної території' < укр., рос. *область*, пор. уг. terület; *a megyének megfelelő közigazgatási egység*; ***rajon*** 'частина території, що становить єдине ціле як економічна, промислова, географічна і т. ін. одиниця' < укр., рос. *район*, пор. уг. 1. *járás*; 2. *kerület*, *körzet*; ***úlica*** 'обмежений двома рядами будинків простір для їзди та ходіння' < рос. *улица*, пор. уг. *utca*.

ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ: ***brakk*** 'продукція або товар низької якості' < укр., рос. *брак*, пор. уг. *selejt, brakkos*; ***brigád*** 'колектив, група людей одного фаху, які разом виконують певне виробниче завдання на заводі, в колгоспі і т. ін.' < укр., рос. *бригада*, пор. уг. 1. *munkáscsoport*; 2. *brigád*, *dandár*, *csapat*; ***buket*** 'пучок зірваних або зрізаних і складених докупи квітів' < укр., рос. *букет*, пор. уг. 1. *virágcsokor*; 2. *bokréta*; ***dá*** 'уживається при передачі підсумку роздумів з приводу чого-небудь у знач. так, дійсно' < рос. *да*, пор. уг. *igen*; ***dáváj*** 'заклик до дії; закріплення домовленості' < укр., рос. *давай*, пор. уг. 1. *adj*; 2. *indulj, gyerünk, nosza*; ***dekret*** 'відпустка, яку надають громадянам на певний період часу до і після народження дитини' < укр. *розм. декрет (декретна відпустка)*, рос. *декретный отпуск*, пор. уг. *szülési szabadság*; ***dezsurnij*** 'який виконує в порядку черговості які-небудь обов'язки' < укр. *розм. дежурний*, рос. *дежурный*, пор. уг. *ügyeletes, szolgálatban lévő [orvos, rendőr, tűzoltó]*; ***durák*** 'розумово обмежена, тупа людина' < укр., рос. *дурак*, пор. уг. 1. *tökfilkó*, *bolond*; 2. *népies kártyajáték*; ***element*** 'кошти на утримання, що виплачуються за законом непрацездатним членам сім'ї (дітям, батькам та ін.) особами, пов'язаними з ними відносинами спорідненості або свояцтва' < укр. *аліменти*, рос. *алименты*, пор. уг. *tartásdíj*; ***fortocska*** 'частина вікна, призначена для вентиляції, поєднана шарніром з коробкою вікна' < укр., рос. *розм. форточка*, пор. уг. *szellőztető (ablak)*;

invesztor 'людина чи комерційна установа, яка вкладає гроші та/або інші активи з метою їхнього збереження та примноження' < укр. *інвестор*, рос. *инвестор*, пор. уг. *befektető*; ***kalim*** 'плата за зроблену приватним чином послугу' < укр. *розм. калим*, рос. *калым*, пор. уг. *feketén szerzett jövedelem*, *fusi*; ***kanalizáció*** 'система труб, підземних каналів та інших санітарно-технічних споруд для видаляння та обробки стічних вод' < укр. *каналізація*, рос. *канализация*, пор. уг. *csatornázás*; *szennyvízhálózat*; ***koperta*** 'пакет із паперу, певним чином складеного й склеєного, у який вкладають лист, документи тощо для пересилання поштою або для передавання кому-небудь' < укр. *конверта*, пор. уг. *(levél) boríték*; ***kvadratúra*** 'розмір площі, обчислений у квадратних одиницях' < укр., рос. *квадратура*, пор. уг. 1. *négyzet*; 2. *lakás területe*; ***marsrut*** 'заздалегідь визначений шлях проходження, їзди тощо' < укр., рос. *маршрут*, пор. уг. *útvonal*, *útirány*; ***minutom*** 'одиниця вимірювання часу в шістдесятковій системі числення' < рос. *минута*, пор. уг. 1. *perc*; 2. *pillanat, szempillantás*; ***mohorics*** 'плата за послугу, допомогу і т. ін.' < укр. *могорич*, пор. уг. *áldomás*; ***norma*** 'установлена міра виробітку; денне, змінне завдання робітника, колгоспника і т. ін.' < укр., рос. *норма*, пор. уг. *munkában megkövetelt mennyiség*; ***ocsered*** 'певна послідовність, порядок у діях, русі, прямуванні, слідуванні кого-, чого-небудь' < рос. *очередь*, пор. уг. 1. *sor*; 2. *egymásutániság*, *sorrend*; ***operáció*** 'окрема технологічно однорідна частина виробничого процесу, виконувана на одному робочому місці одним робітником або групою' < укр. *операція*, рос. *операция*, пор. уг. *művelet*; ***optom*** 'великими партіями, у великих кількостях; усе разом, гуртом (про купівлю–продаж товарів); протилежне вроздріб' < укр., рос. *оптом*, пор. уг. *nagyban (nagy tételben)*; *nagykereskedelmi áron*; ***optovij*** 'який купує або продає оптом, у великих кількостях' < укр. *оптовий*, рос. *оптовый*, пор. уг. *nagybani (piac)*; *nagykereskedelmi*; ***pácski*** 'невеликий пакет чого-небудь упакованого, складеного разом' < укр., рос. *пачка*, пор. уг. *köteg*; *csomag*; ***perevod*** 'текст, слово, усне висловлювання, а також літературний твір, перекладені з однієї мови на іншу' < рос. *перевод*, пор. уг. 1. *fordítás*; 2. *áthelyezés*; 3. *átutalás*; ***pidzsákolás*** 'верхня частина чоловічого костюма у вигляді куртки з рукавами й полами на застібці, зазвичай з відкритим відкладним коміром', тут у значенні 'безмитне ввезення різних товарів через кордон шляхом їх розподілу між фізичними особами' < від укр. *піджак*, рос. *пиджак*, пор. уг. *a különféle árucikkek vámmentes behozatala a magánszemélyek között történő szétosztással*; ***pikírozás*** 'пересаджування рослини в молодому віці за допомогою кілочка – піки' < рос. *пикировать*, пор. уг. *(palánták) kiültetése*; ***plávkison*** 'короткі чоловічі труси в обтяжку, звичайно для плавання' < від укр., рос. *плавки*, пор. уг. *úszónadrágosan*, *fürdőgatyás*; ***pricseszka*** 'певним способом укладене, підстрижене або завите волосся на голові' < рос. *причёска*, пор. уг. *frizura*; ***prikolul*** 'причина для сміху, що-небудь смішне' < від рос. *прикол*, пор. уг. *viccesen*, *mókásan*; ***remont*** 'виправлення пошкоджень, усунення дефектів, поломок, лагодження чого-небудь' < укр., рос. *ремонт*, пор. уг. *javítás, rendbehozatal; szerelés*; ***rezulytát*** 'кінцевий підсумок якого-небудь заняття, діяльності, розвитку і т. ін.' < укр., рос. *результат*, пор. уг. *eredmény*; ***sáski*** 'настільна гра в шашки на дошці, поділеній на сто кліток' < укр., рос. *шашки*, пор. уг. *dámajáték*; ***stampolt*** 'виготовлений, зроблений штампом, штампуванням' < укр. *штампований*, рос. *штампованный*, пор. уг. *sorozatgyártásban készült*; ***stráf*** 'грошове стягнення, яке накладається як покарання переважно в адміністративному або судовому порядку' < укр., рос. *штраф*, пор. уг. *bírság*; ***stukaturozó*** 'робітник, фахівець з штукатурення чого-небудь' < від укр.,

рос. *штукатур*, пор. уг. 1. *vakoló*; 2. *vakolás*; ***szekciás*** ‘одна з частин, ділянок, що становлять яке-небудь ціле’ < від укр. *секція*, рос. *секция*, пор. уг. *részes*, *szekciós*; ***szignál*** ‘зоровий або слуховий умовний знак для передачі якого-небудь повідомлення, розпорядження, команди і т. ін.’ < укр., рос. *сигнал*, пор. уг. 1. *jel*; 2. *jelzés*, *jeladás*; ***szmena*** ‘частина доби, протягом якої одна група людей виконує певну роботу і змінюється іншою, коли минає цей час’ < рос. *смена*, пор. уг. 1. *műszak*; 2. *váltás, csere*; 3. *munkacsoport*; ***sztávka*** ‘встановлений розмір заробітної плати’ < укр., рос. *ставка*, пор. уг. 1. *fizetés, javadalmazás, tarifa*; 2. *(díj) tétel*, *(bér) osztály*; ***sztólba*** ‘колода або товстий брус, установлені вертикально’ < рос. *столб*, пор. уг. *oszlop*; ***sztrojka*** ‘місце, де здійснюється будування, а також споруджувана будівля; установа або організація, яка будує, споруджує що-небудь’ < рос. *стройка*, пор. уг. *építkezés*; ***szubotnyik*** ‘добровільне і безоплатне колективне виконання суспільно корисної роботи в позаурочний час (спершу по суботах)’ < укр. *суботник*, рос. *субботник*, пор. уг. *közös munkafelajánlás* «*munkaszüneti napon*»; ***zabrálás*** ‘насильно брати, віднімати силою в кого-небудь’ < укр. *забрати*, рос. *забрать*, пор. уг. *elvétel*; *fosztogatás*.

РОБОЧІ МАШИНИ: ***freza*** ‘ґрунтообробна машина, головним робочим органом якої є барабан, що обертається, з ножами або польовими гачками, за допомогою яких розпушують і перемішують ґрунт, знищують купини на луках, підрізають торф і т. ін.’ < укр., рос. *фреза*, пор. уг. *talajmaró (gép)*; ***gréder*** ‘землерийна машина для вирівнювання ґрунтових доріг, спорудження зрошувальних каналів і т. ін.’ < укр., рос. *грейдер*, пор. уг. *földgyalu*; ***kombájn*** ‘складна машина, що одночасно виконує роботу кількох машин, цикл виробничих процесів’ < укр., рос. *комбайн*, пор. уг. 1. *aratógép*; 2. *kombájn*; ***krán*** ‘механізм для підіймання й переміщення вантажів’ < укр., рос. *кран*, пор. уг. *emelő [daru]; toronydaru*; ***lenta*** ‘об’єднаний вантажонесучий і тяговий орган конвеєра стрічкового, конвеєра стрічково-ланцюгового або конвеєра стрічково-канатного’ < укр., рос. *лента*, пор. уг. *szalag; futószalag*; ***motoblokk*** ‘універсальний мобільний енергетичний засіб на базі одновісного шасі, різновид малогабаритного трактора’ < укр., рос. *мотоблок*, пор. уг. *rotációs kapává átalakítható kistraktor*; ***pricep*** ‘вантажний візок без мотора, який причіплюється до самохідних транспортних засобів (трактора, автомашини і т. ін.)’ < рос. *прицеп*, пор. уг. *pótkocsi*; ***szamoszvál*** ‘вантажний автомобіль з перекидним кузовом, а також кузов такого автомобіля’ < рос. *самосвал*, пор. уг. *billenőkocsi*.

НАРОДИ: ***gruzin*** ‘народ картвельської мовної родини, що становить основне населення Грузії, проживає переважно в центральній і західній частині Південного Кавказу, а також північно-східній Туреччині’ < укр., рос. *грузин*, пор. уг. 1. *grúz*; 2. *grúz nemzetiségű ember*; ***hucul*** ‘етнографічна група українців, що живуть у гірських районах західних областей України’ < укр., рос. *гуцул*, пор. уг. *a Kárpátokban élő ukrán népcsoport*.

ЕКОНОМІКА: ***avansz*** ‘частина грошей (або продуктів), яка дається наперед у рахунок майбутньої платні за роботу, товар і т. ін.’ < укр., рос. *аванс*, пор. уг. *előleg*; ***hrivnya*** ‘грошова одиниця сучасної України’ < укр. *гривня*, пор. уг. *Ukrajna hivatalos pénzneme*; ***kopek*** ‘грошова одиниця – одна сота гривні, а також дрібна мідна монета такої вартості’ < укр. *копійка*, рос. *копейка*, пор. уг. *fémpénz; az orosz/szovjet rubel váltópénze*; ***kredit*** ‘надання в борг матеріальних цінностей, грошей; позика’ < укр., рос. *кредит*, пор. уг. *hitel*; ***roszrocska*** ‘виплата або виконання чого-небудь частинами у визначені строки’ < рос. *рассрочка*, пор. уг. *részletfizetés*; ***rubel*** ‘назва сучасних

валют Росії; валюта російських республік і князівств, а також Радянського Союзу' < рос. *рубль*, пор. уг. *rubel*, *Oroszország és a volt Szovjetunió hivatalos pénzneme*.

ВБРАННЯ: ***buslák*** 'рід верхнього одягу у моряків' < укр., рос. *бушлат*, пор. уг. *kétsoros posztózubbony*; ***dublyonka*** 'легкий кожух з дублених шкір' < укр. *дублянка*, рос. *дублёнка*, пор. уг. *bélelt bőrkabát*; ***gimnasztyorka*** 'військова формена сорочка з цупкої тканини з відкладним або стоячим коміром' < укр. *гімнастерка*, рос. *гимнастёрка*, пор. уг. *ingzubbony*; ***kalosnyi*** 'взуття (переважно гумове), що надівають поверх звичайного, щоб зберегти його від вологи тощо' < укр. *калоші*, рос. *калоши*, пор. уг. *sárcipő*; ***kombinzon*** 'предмет верхнього одягу, що являє собою з'єднання верхньої частини одягу та штанів' < укр. *комбінезон*, рос. *комбинезон*, пор. уг. *kezeslábas*; ***kroszovki*** 'спортивне взуття для бігу, ходьби' < рос. *кроссовка*, пор. уг. *tornacipő*; ***kurtka*** 'короткий верхній одяг, що наглухо застібається' < укр., рос. *куртка*, пор. уг. *dzseki; rövid férfi felsőkabát*; ***májka*** 'трикотажна сорочка без рукавів і коміра' < укр., рос. *майка*, пор. уг. 1. *trikó*; 2. *sportmez*; ***pufajka*** 'тепла плетена, вовняна або байкова сорочка чи безрукавка' < укр., рос. *фуфайка*, пор. уг. 1. *pufajka*, *vattakabát*, *vattaruha* 2. *kötött alsóruha, trikó*; ***sinely*** 'верхній формений одяг особливого крою – із складкою на спині й хлястиком (переважно для військових, певної категорії учнів, службовців і т. ін.)' < укр., рос. *шинель*, пор. уг. *köpeny*; *télikabát*; ***usanka*** 'зимова шапка з вухами' < рос. *ушанка*, пор. уг. *füles téli sapka*; ***vájlinyki*** 'зимове взуття з валяної вовни' < укр. *валянки*, рос. *валенки*, пор. уг. *posztószárú és- fejű csizma*.

ОРГАНІЗАЦІЯ: ***bezpeka*** 'державні органи, діяльність яких спрямована на припинення і розкриття злочинів проти державного ладу, зовнішньої і внутрішньої безпеки держави' < укр. *безпека*, рос. *органы государственной безопасности*, пор. уг. *állambiztonsági szervek*; ***CVK*** *[ceveká]* 'постійний колегіальний державний орган, який діє на підставі Конституції України, законів України і наділений повноваженнями щодо організації підготовки, проведення виборів' < укр. *ЦВК → центральна виборча комісія*, пор. уг. *Központi Választási Bizottság*; ***Cseka*** 'державно-політичний карний орган уряду «більшовиків», створений за більшовицькою формулою для «боротьби з контрреволюцією і саботажем»' < рос. *Чека → Чрезвычайная комиссия по борьбе с контрреволюцией и саботажем*, пор. уг. *Összoroszországi Rendkívüli Bizottság a Szabotázs és Ellenforradalom Megakadályozására*; ***DAI*** 'Державна автомобільна інспекція Міністерства внутрішніх справ України' < укр. *ДАІ → Державна автомобільна інспекція*, пор. уг. *Állami Közlekedésrendészet*; ***duma*** 'представницький виборний орган центрального чи місцевого управління' < укр. *Державна дума*; рос. *Государственная дума*, пор. уг. *tanács (hivatal)*; ***eszdepeu*** 'українська політична партія, створена в 1990 році' < укр. *СДПУ → Соціал-демократична партія України*, пор. уг. *Ukrajnai Szociáldemokrata Párt*; ***gulag*** 'у СРСР у 1934–1956 роках підрозділ НКВС, який керував системою виправничо-трудових таборів' < рос. *ГУЛАГ → Главное управление исправительно-трудовых лагерей*, пор. уг. *Javítómunka-táborok Főigazgatósága*; ***KGB*** 'союзно-республіканський орган державного управління у сфері забезпечення державної безпеки' < рос. *КГБ → Комитет государственной безопасности*, пор. уг. *Állambiztonsági Bizottság*; ***kolhoz*** 'колективне господарство' < рос. *колхоз → коллективное хазяйство*, пор. уг. 1. *termelőszövetkezet*; 2. *kollektív gazdaság*; ***kollektíva*** 'група людей, пов'язаних спільною працею в одній організації, установі, на підприємстві тощо' < укр. *колектив*; рос. *коллектив*, пор. уг. *kollektív*

gazdaság; ***kollektivizáció*** ‘об’єднання одноосібних селянських господарств у великі соціалістичні господарства – колгоспи’ < укр. *колективізація*, рос. *коллективизация*, пор. уг. *kollektivizálás*; ***komszomol*** ‘комуністичний молодіжний рух в СРСР, скорочення від «комуністичний союз молоді»’ < рос. *Комсомол → Коммунистический Союз Молодёжи*, пор. уг. 1. *Kommunista Ifjúsági Szövetség*; 2. *a Kommunista Ifjúsági szövetség tagja*; ***organizáció*** ‘об’єднання людей, суспільних груп, держав на базі спільності інтересів, мети, програми дій і т. ін.’ < укр. *організація*, рос. *организация,* пор. уг. szervezet; ***ráda*** ‘колегіальний орган якої-небудь організації, установи чи сама організація, установа, що розпоряджається, керує ким-, чим-небудь або радить у чомусь’ < укр. *рада*, пор. уг. *tanács (szervezet)*; ***rájkom*** ‘районний комітет (як установа)’ < укр. *райком* < *районний комітет*; рос. *районный комитет*, пор. уг. *járási tanács*; ***SZBU*** *[eszbeu]* ‘державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України’ < укр. *СБУ → Служба безпеки України,* пор. уг. *Ukrajna Biztonsági Szolgálata*; ***szilszovjet*** ‘назва місцевого органу влади й одиниця адміністративно-територіального поділу в СРСР’ < укр. *сільський* та рос. *совет*, пор. уг. *községi tanács*; ***szovjet*** ‘колегіальний орган якої-небудь організації, установи чи сама організація, установа, що розпоряджається, керує ким-, чим-небудь або радить у чомусь’ < рос. *совет*, пор. уг. *tanács*; ***szpecnaz*** ‘військa спеціального призначення, спецпризначенці, – унікальний рід військ, що підготовлені за особливою програмою вишколу, призначені для боротьби і знищення терористичних формувань, проведення спеціальних операцій, організації партизанської війни, диверсійних актів у глибокому тилу противника і виконання інших складних бойових завдань’ < рос. *спецназ → специального назначения*, пор. уг. *különleges hadosztály*; ***UPA*** ‘скорочення: Українська повстанська армія; військово-політичне формування, що діяло в Україні протягом 1942–1956 років, озброєне крило Організації українських націоналістів’ < укр. *УПА → Українська повстанська армія*, пор. уг. *Ukrán Felkelő Hadsereg*.

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ: ***ap(p)arát*** ‘прилад, пристрій для виконання якої-небудь роботи’ < укр. *апарат*, рос. *аппарат*, пор. уг. 1. *készülék*, *műszer*; 2. *szerv*; ***ekrán*** ‘електронний засіб для відтворювання графічної й алфавітно-цифрової інформації’ < укр., рос. *екран*, пор. уг. *képernyő*; ***fleska*** ‘носій інформації, що використовує флеш-пам’ять для збереження даних та підключається до комп’ютера чи іншого пристрою через USB-порт’ < укр. *розм. флешка*; рос. *флэшка*, пор. уг. *pendrive*, *USB Flash Drive*; ***forszunka*** ‘пристрій, за допомогою якого розпилюють рідину (переважно рідке паливо, воду)’ < укр., рос. *форсунка*, пор. уг. *szórófej*, *fúvóka*; ***planset*** ‘клас ноутбуків, обладнаних планшетним пристроєм рукописного введення, об’єднаним з екраном’ < укр., рос. *планшет*, пор. уг. *iPad, tablet*, *táblagép*; ***pláta*** ‘пластина, на яку кріпляться елементи електричної схеми’ < укр., рос. *плата*, пор. уг. *nyomtatott áramkör*; ***plyonka*** ‘прозора стрічка, вкрита чутливою до світла речовиною (емульсією), що використовується у фотозйомці для фіксації зображення’ < рос. *плёнка*, пор. уг. *film*; *röntgenkép*; ***rozetka*** ‘пристрій для вмикання освітлювальних, нагрівальних та інших приладів в електромережу’ < укр., рос. *розетка*, пор. уг. *csatlakozóaljzat; foglalat*; ***szignalizáció*** ‘прилад або пристрій для подавання сигналів’ < укр. *сигналізація*, рос. *сигнализация*, пор. уг. 1. *jelzőrendszer*; 2. *riasztó berendezés*; ***szvetafor*** ‘сигнальний електричний ліхтар із різнобарвними стеклами для регулювання руху на вулицях та шляхах’ < рос. *светофор*, пор. уг. *jelző* v

közlekedési lámpa; ***zamokányije*** 'неправильне з'єднання в електричному колі, яке може призвести до аварії через надмірне нагрівання провідників' < рос. *замыкание*, пор. уг. 1. *zárlat*; 2. *rövidzárlat*.

РЕЛІГІЯ: ***pászka*** '1. те саме, що Великдень; 2. пасхальний хліб' < укр. *розм. паска [пасхальний хліб]*, рос. *пасхальный хлеб*, пор. уг. 1. *Húsvétkor a zsidóknál kenyér helyett sütött kovásztalan vékony tészta*; 2. а *Húsvéti ünnep maga*; ***pokrova*** 'назва релігійного свята, що відзначається православною церквою першого жовтня за старим стилем' < укр. *Покров Пресвятої Богородиці,* рос. *Покров Пресвятой Богородицы*, пор. уг. *Szűz Mária oltalma (egyházi ünnep)*; ***pravoszláv*** 'той, хто сповідує православ'я' < укр. *православний*, рос. *православный*, пор. уг. 1. *ortodox*; 2. *ortodox vallású ember*.

ОВОЧІ: ***baklazsán*** 'однорічна овочева рослина з плодами довгастої форми синього або фіолетового кольору' < укр., рос. *баклажан*, пор. уг. *padlizsán (Solanum melongena L.)*; ***murkó*** 'городня рослина з пірчасторозсіченими листками й довгастим потовщеним коренем' < рос. *морковь*, пор. уг. *sárgarépa, nyelvjárási murok (Daucus carotta)*.

Як бачимо, угорці на території Закарпаття для щоденного спілкування, окрім рідної, використовують українську або ж російську мови. Наявність в угорській українських та російських запозичень – загальновизнаний факт. Їх у мовленні використовують білінгви, які щодня спілкуються з росіянами й українцями.

З погляду хронології зафіксованих слів-запозичень можна стверджувати, що більшість із них нові, тобто такі, які укорінилися у говорах після 1945 р. Слова українського походження почали розповсюджуватися та закріплюватися в говорах угорської мови після проголошення незалежності України. Це передовсім пояснюється тим, що протягом десятиліть український народ жив під владою Російської імперії, а українську мову вважали діалектом російської. Тому в радянські часи російська мова використовувалася майже у всіх сферах суспільного життя. Престиж української зріс після проголошення України незалежною державою.

Здебільш запозичені слова зберігають лексичне значення мови-першоджерела, однак засвідчено випадки, коли у процесі адаптації до системи мови-реципієнта значення запозиченого слова дещо змінилося або набуло нових відтінків[20].

REFERENCES

Anafiieva, E. (2010). Problemy dvomovnosti i bahatomovnosti v umovakh novoi movnoi sytuatsii, *Naukovi zapysky, seriia: filolohichni nauky*: zb. nauk. prats, 89 (2), 135–139 [in Ukrainian].

Baran, Ye. (2009). Leksychni hunharyzmy u tvorakh ukrainskykh pysmennykiv Zakarpattia. *Ukrainska mova*, 2, 56–69 [in Ukrainian].

Baran, Ye., & Chernychko, S. (2009). Doslidzhennia ukrainsko-uhorskykh mizhmovnykh kontaktiv u Zakarpatskomu uhorskomu instytuti im. Ferentsa Rakotsi, II *Acta Beregsasiensis. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve,* VIII (1), 91–112 [in Ukrainian].

Bárczi, G. (1996). *A magyar nyelv életrajza*. Budapest: Custos Kiadó [in Hungarian].

[20] Lanstyák I. *Nyelvből nyelvbe Tanulmányok a szókölcsönzésről, kódváltásról és fordításról*. Pozsony, Kalligram Könyvkiadó, 2006. P. 38.

Csernicskó, I. (2013). *Államok, nyelvek, államnyelvek. Nyelvpolitika a mai Kárpátalja területén (1867–2010)*. Budapest: Gondolat kiadó [in Hungarian].

Csernicskó, I. (Ed.). (2010). *Nyelvek, emberek, helyzetek. A magyar, ukrán és orosz nyelv használata a kárpátaljai magyar közösségben*. Uzhhorod: PoliPrint Kft [in Hungarian].

Csernicskó, I., & Márku, A. (Eds.). (2007). *«Hiába repülsz te akárhová…» Segédkönyv a kárpátaljai magyar nyelvjárások tanulmányozásához.* Uzhhorod: PoliPrint [in Hungarian].

Isaiev, M. I. (2002). Etnolingvisticheskiie problemy v SSSR y na postsovetskom prostranstve. *Voprosy yazykoznaniia*, 6, 101–117 [in Russian].

Kovtiuk, I. (2007). *Ukrainskiie zaimstvovaniia v uzhanskom vengerskom govore* (A. Zoltan, Ed.). Nyíregyháza [in Russian].

Ladchenko, M. M. (1992). Osoblyvosti prosodii ukrainskoho rechennia u realizatsii zakarpatskykh ukraintsiv. Proceedings of the Scientific Practical Conference: *Ukrainska mova na Zakarpatti u mynulomu i sohoodni*, Uzhhorod, 5–6 travnia 1992 (p. 207). Uzhhorod [in Ukrainian].

Lanstyák, I. (2006). *Nyelvből nyelvbe Tanulmányok a szókölcsönzésről, kódváltásról és fordításról.* Bratislava: Kalligram Könyvkiadó [in Hungarian].

Lanstyák, I., & Szabómihály, G. (1997). *Magyar nyelvhasználat – iskola Kétnyelvűség*. Bratislava: Kalligram [in Hungarian].

Lizanets, P. M. (1987). Ukrainsko-vengerskiie mezhiazykovyie (mezhdialektnyie) sviazi. *Hungarian Studies / Journal of the International Association of Hungarian Studies,* 3/1–2, 1–16 [in Russian].

Melnyk, S., & Chernychko, S. (2010). *Etnichne ta movne rozmaittia Ukrainy. Analitychnyi ohliad sytuatsii*. Uzhhorod: PoliPrint [in Ukrainian].

Putrashyk, V. (2008). Inshomovni zapozychennia v leksytsi hirskoho reliefu ukrainskykh hovoriv Karpat. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Filolohiia*, 18, 81–84 [in Ukrainian].

Rot, S. (1989). Magyar-ukrán nyelvi kölcsönhatás. In J. Balázs (Ed.), *Nyelvünk a Duna-tájon* (pp. 351–401). Budapest: Tankönyvkiadó [in Hungarian].

Zoltán, A. (2005). *Szavak, szólások, szövegek*. *Nyelvészeti és filológiai tanulmányok*. Budapest [in Hungarian].

Vilmosh HAZDAH
PhD in Philology
Associate Professor at the Ferenc Rákóczi II
Transcarpathian Hungarian College of Higher Education
e-mail: gazdag.vilmos@kmf.org.ua
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9331-2307

THEMATIC GROUPS OF EAST SLAVIC LEXICAL ELEMENTS IN HUNGARIAN DIALECTS OF BEREHOVO DISTRICT OF TRANSCARPATHIA REGION

Even before the entry into force of the Trianon Peace Treaty, the Transcarpathian Hungarian dialects served as the borders of the Hungarian-speaking territory inhabited by several peoples. These peoples were in daily contact and have influenced each other on both cultural and linguistic levels. As a result, bilingualism has become common in Transcarpathia. In consequence of the Treaty of Trianon, Hungarians became a national minority in the new state.

The paper, by investigating the Hungarian dialects of the Berehove district of the Transcarpathia region and their spheres of using, presents thematic groups of lexical elements of Russian and Ukrainian languages, which are rooted in dialects due to bilingualism.

After getting acquainted with the demographic situation and territorial features of Transcarpathia, the paper presents research methods used in the collection of verbal material, as well as a dictionary database containing 581 borrowed words from different thematic groups.

In the case of Transcarpathian Hungarian dialects, the most important areas of use of Russian and Ukrainian borrowings are considered to be those where the dominance of the state language is observed. However, it is also important to note that the use of lexical borrowings is present also in the daily speech of the Hungarians of Transcarpathia.

Keywords: Transcarpathia, Berehove district, Hungarian language, language contact, lexical borrowing, East Slavic elements.